

ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ : Η ΔΟΜΗ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΒΟΓΚΛΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ Α.Μ. 13861

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

ΠΕΙΡΑΙΑΣ 2019

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο κάτωθι υπογεγραμμένος Βόγκλης Λεωνίδας Α.Μ.: 13861, του Δήμου, φοιτητής του Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής, του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, πριν αναλάβω την εκπόνηση της Πτυχιακής Εργασίας μου, δηλώνω ότι ενημερώθηκα για τα παρακάτω : «Η Πτυχιακή Εργασία (Π.Ε) αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο του συγγραφέα, όσο και του Ιδρύματος και θα πρέπει να έχει μοναδικό χαρακτήρα και πρωτότυπο περιεχόμενο.

Απαγορεύεται αυστηρά οποιοδήποτε κομμάτι κειμένου της να εμφανίζεται αυτούσιο ή μεταφρασμένο από κάποια άλλη δημοσιευμένη πηγή. Κάθε τέτοια πράξη αποτελεί προϊόν λογοκλοπής και εγείρει θέμα Ηθικής Τάξης για τα πνευματικά δικαιώματα του άλλου συγγραφέα. Αποκλειστικός υπεύθυνος είναι ο συγγραφέας της Π.Ε, ο οποίος φέρει και την ευθύνη των συνεπειών, ποινικών και άλλων, αυτής της πράξης.

Πέραν των όποιων ποινικών ευθυνών του συγγραφέα, σε περίπτωση που το Ίδρυμα του έχει απονεμίσει Πτυχίο, αυτό ανακαλείται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Η Συνέλευση του Τμήματος με νέα απόφασή της, μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου, του αναθέτει εκ νέου την εκπόνηση Π.Ε με άλλο θέμα και διαφορετικό επιβλέποντα καθηγητή. Η εκπόνηση της εν λόγω Π.Ε πρέπει να ολοκληρωθεί εντός τουλάχιστον ενός ημερολογιακού 6μήνου από την ημερομηνία ανάθεσής της. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στο άρθρου 1 8, παρ.

5 του ισχύοντος Εσωτερικού Κανονισμού.»

Ο Δηλών

Ημερομηνία

Βόγκλης Λεωνίδας Α.Μ: 13861

5/12/2019

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι Μη Κερδοσκοπικοί Οργανισμοί, ή αλλιώς ΜΚΟ, αναγνωρίζονται πλέον ως σημαντικοί παράγοντες των σύγχρονων κοινωνιών. Συμβάλλουν στην εξάπλωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, στην εξάλειψη της φτώχειας, καθώς και στην προστασία του περιβάλλοντος, και της δημόσιας υγείας. Ο όρος σχηματίστηκε το 1945, όμως σαν ιδεολογία υπήρχε ήδη από τον 19^ο αιώνα. Ενώ, οι ΜΚΟ άρχισαν να γίνονται δημοφιλείς από το 1970 και ύστερα. Στην παρούσα εργασία ασχολούμαστε λεπτομερώς με τους Μη Κερδοσκοπικούς Οργανισμούς, παρουσιάζουμε την εξέλιξη τους, αναφέρουμε τη σημαντικότητά τους, αναλύουμε τη δομή, τους τύπους τους, και τα νομικά καταστατικά τους, και παραθέτουμε μια εκτενή αναφορά στη σχέση των ΜΚΟ με την κοινωνία. Επιπλέον, παρουσιάζουμε και παράδειγμα της βοήθειας που προσφέρει ο Μη Κερδοσκοπικός Οργανισμός CARE στην Υεμένη.

Λέξεις κλειδιά: ΜΚΟ, Ηνωμένα Έθνη, ανθρώπινα δικαιώματα, ανάπτυξη, κοινωνία, CARE

ABSTRACT

These days, Non Profit Organizations, or NGOs, are recognized as important factors in modern societies. They contribute to the expansion of the human rights, the eradication of poverty and the protection of the environment and public health. The term was formed in 1945, and it become popular since 1970, but as an ideology, NGOs have existed since 19th century. In this paper, we present, the Non Profit Organization, evolution , report their importance, analyze their structure, their types and their legal statutes, and give an extensive reference to the relationship of NGOs with society. In addition, we provide an example of the assistance provided by the Non-Profit Organization “CARE”, in Yemen.

Key words: NGO, United Nations, human rights, development, society, CARE

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή	6
1. Η Εξέλιξη των ΜΚΟ	9
1.1. Η Γεωγραφική Διάδοση των ΜΚΟ	12
1.2. Πως οι ΜΚΟ Άλλαξαν το Διεθνές Δίκαιο.....	15
2. Ανάλυση των ΜΚΟ	17
2.1. Διαφορετικοί Τύποι Δομών Μεταξύ των ΜΚΟ	17
2.2. Τύποι Δραστηριοτήτων.....	20
2.3. Νομικά Καταστατικά των ΜΚΟ.....	25
2.4. Διακρατικοί Φορείς.....	28
3. Η Σχέση των ΜΚΟ με την Κοινωνία.....	32
3.1. ΜΚΟ και Πολιτική Συμμετοχή.....	32
3.2. ΜΚΟ και άλλα Θεσμικά όργανα	33
3.3. ΜΚΟ και η σχέση τους με την επιχείρηση και το εμπόριο	35
3.4. ΜΚΟ και Εκδημοκρατισμός.....	37
4. Η Δράση των ΜΚΟ στις Αναπτυγμένες και στις Αναπτυσσόμενες Χώρες.....	42
4.1. Η CARE στην Υεμένη	42
Συμπεράσματα	44
Βιβλιογραφία	45

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Πίνακας_1: Η Εξέλιξη των Οργανισμών (1950 – 2006)	12
Πίνακας_2: Η Εξέλιξη της Αύξησης του Αριθμού των ΜΚΟ Διαπιστευμένων από τον ΟΗΕ	14
Πίνακας_3: Ποσοστιαία Κατανομή των Διαφόρων Τύπων ΜΚΟ	22

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι Μη Κερδοσκοπικοί Οργανισμοί, ή ΜΚΟ, όπως εν συντομία είναι γνωστοί, αναγνωρίζονται πλέον ως βασικοί παράγοντες του τρίτου τομέα, και ιδιαίτερα στους τομείς της ανάπτυξης, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της ανθρωπιστικής δράσης, του περιβάλλοντος, καθώς και άλλων τομέων δημόσιας δράσης. Στη σύγχρονη εποχή, η εγκαθίδρυση και η σημαντικότητα τους έγινε πιο έντονη ύστερα από τις προσπάθειες ανοικοδόμησης των περιοχών που επλήγησαν από το τσουνάμι, το 2004 (Ινδονησία, Ταϊλάνδη, Σρι Λάνκα). Καθώς και μέσα από την εκστρατεία Make Poverty History, το 2005 που σκοπό είχε την προσφορά βοήθειας, ενίσχυσης του εμπορίου, αλλά και την ακύρωση των χρεών των αναπτυσσόμενων χωρών.

Ωστόσο, πέρα από την πρόσφατη δημοσιότητα των ΜΚΟ, ο όρος προϋπήρχε και σχηματίστηκε με την εμφάνιση του ΟΗΕ, το 1945. Ενώ, έγινε ιδιαίτερα δημοφιλής από τις αρχές της δεκαετίας του 1970, και ύστερα. Η έννοια, όμως, των ΜΚΟ, άρχισε να γίνεται δημοφιλής, το 1910, όταν 132 διεθνείς οργανισμοί αποφάσισαν να συνεργαστούν μεταξύ τους, κάτω από το σήμα της Ένωσης Διεθνών Συλλόγων. Ακολούθως, ο πρώτος Χάρτης των Ηνωμένων Εθνών δεν ανέφερε τη διατήρηση της συνεργασίας με ιδιωτικούς φορείς. Αλλά μια ποικιλόμορφη ομάδα, άσκησε πίεση για να γίνει διόρθωση στη διάσκεψη του Σαν Φρανσίσκο (η οποία ουσιαστικά ίδρυσε τον ΟΗΕ). Εισήχθηκε νέα ορολογία για την κάλυψη των σχέσεων μεταξύ του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου με δύο τύπους διεθνών οργανισμών. Σύμφωνα, λοιπόν, με το Άρθρο 70, *«...οι εξειδικευμένοι οργανισμοί που είχαν συσταθεί με διακυβερνητική συμφωνία θα μπορούσαν να συμμετέχουν χωρίς ψήφο στις διαβουλεύσεις του ΟΗΕ...»*. Ενώ, σύμφωνα με το Άρθρο 71 *«...οι Μη Κερδοσκοπικές Οργανώσεις θα μπορούσαν να έχουν κατάλληλες ρυθμίσεις για διαβούλευση...»*. Έτσι, οι εξειδικευμένες οργανισμοί και οι ΜΚΟ έγιναν τεχνικές ορολογίες του ΟΗΕ. (Willetts, 2006)

Οι ακριβείς ορισμοί για το τι είναι μια ΜΚΟ διαφέρουν. Με τον πιο γενικό ορισμό να παρουσιάζει τις ΜΚΟ ως ομάδες προσώπων ή κοινωνιών, που δημιουργούνται ελεύθερα με ιδιωτική πρωτοβουλία, και που ενδιαφέρονται για θέματα που ξεπερνούν ή υπερβαίνουν τα εθνικά σύνορα. Οι ΜΚΟ δεν επιδιώκουν κέρδος. Είναι συνήθως διεθνείς, με την έννοια ότι αντλούν μέλη από περισσότερες από μία χώρες. Ακόμη, ΜΚΟ μπορούν να θεωρηθούν και ενώσεις επιχειρήσεων, παρόλο που οι κερδοσκοπικοί επιχειρηματικοί φορείς δεν είναι ΜΚΟ. (Charnovitz, 2006)

Ωστόσο, η ανάλυση του φαινομένου των ΜΚΟ να παραμένει αναπάντεχα δύσκολη. Λόγοι για αυτό είναι ότι οι ΜΚΟ είναι μια ποικιλόμορφη ομάδα οργανισμών που κυμαίνεται από μικρές άτυπες ομάδες έως μεγάλες επίσημες υπηρεσίες. Ακόμη, οι ΜΚΟ διαδραματίζουν διαφορετικούς ρόλους εντός και μεταξύ διαφορετικών κοινωνιών. Ως αποτέλεσμα, η ΜΚΟ παραμένει μια περίπλοκη και ασαφής κατηγορία. Παρά το γεγονός ότι οι ΜΚΟ δεν διοικούνται από τις κυβερνήσεις ούτε οδηγούνται από το κίνητρο του κέρδους, υπάρχουν ορισμένες από αυτές που λαμβάνουν υψηλά ποσά κυβερνητικών χρηματοδοτήσεων. Ενώ, άλλες επιδιώκουν να αποκομίσουν κέρδη για να ολοκληρώσουν τα έργα τους. Όπως μπορούμε να καταλάβουμε, τα όρια είναι ασαφή, με την κατηγοριοποίηση να υπογραμμίζει αυτά που δεν είναι μια ΜΚΟ, αντί αυτά που είναι.

Οι ΜΚΟ είναι οργανώσεις που ασχολούνται, μεν, με την παροχή υπηρεσιών σε άτομα που το έχουν ανάγκη, και δε, με την οργάνωση πολιτικής υποστήριξης και δημόσιων εκστρατειών για την επιδίωξη διαφόρων κοινωνικών μετασχηματισμών. Δραστηριοποιούνται, επίσης, σε ένα ευρύ φάσμα άλλων εξειδικευμένων δραστηριοτήτων, όπως η οικοδόμηση της δημοκρατίας, η επίλυση των συγκρούσεων, η εγκαθίδρυση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και η πολιτιστική διαφύλαξη, ο περιβαλλοντικός ακτιβισμός, η ανάλυση των πολιτικών, και η έρευνα με την παροχή πληροφοριών

Συνεχίζοντας, όσον αφορά τη δομή τους, οι ΜΚΟ μπορεί να είναι μεγάλες ή μικρές, επίσημες ή ανεπίσημες, γραφειοκρατικές ή ευέλικτες. Όσον αφορά τη χρηματοδότηση, πολλές έχουν εξωτερική χρηματοδότηση, με μεγάλο μέρος αυτών να αποτελούν μέρος της αναπτυξιακής βιομηχανίας, η οποία αποτελείται από τον κόσμο των δωρητών διμερών και πολυμερών ενισχύσεων, από το σύστημα των Ηνωμένων Εθνών, και από τους θεσμούς του Μπρέττον Γουντς. Ενώ άλλες εξαρτώνται από τοπικούς πόρους. Υπάρχουν, επίσης, και ΜΚΟ που έχουν επιλέξει να εργάζεστε -όσο το δυνατόν περισσότερο- εκτός των προσφορών βοήθειας. Ακολούθως, μια κοινή διάκριση είναι μεταξύ των Βόρειων ΜΚΟ (NNGO¹) που αναφέρεται σε οργανισμούς που προέρχονται από τις βιομηχανικές χώρες, και των Νότιων ΜΚΟ (SNGO²) που αναφέρεται σε οργανισμούς από λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές. Μια άλλη βασική διάκριση είναι μεταξύ των μορφών συμμετοχής των ΜΚΟ, όπως είναι οι κοινοτικές οργανώσεις ή οι

¹ Northern NGO.

² Southern NGO.

οργανώσεις των ανθρώπων, καθώς και οι ενδιάμεσες μορφές ΜΚΟ που εργάζονται με κοινότητες. Υπάρχουν, ακόμη, πολυάριθμα παραδείγματα ψεύτο-ΜΚΟ, όπως εκείνες που δημιουργούνται ως τις κυβερνήσεις (GONGOs - Οργανωμένη από κυβερνήσεις ΜΚΟ) ή τα χαρτοφυλάκια ΜΚΟ, τα οποία δημιουργούνται από ιδιώτες για καθαρά προσωπικό κέρδος.

Στην παρούσα εργασία κάνουμε εκτενή ανάλυση των Μη Κερδοσκοπικών Οργανισμών, παρουσιάζοντας την εξέλιξη τους, τη σημαντικότητα τους, και αναλύοντας τη δομή, τους τύπους τους, καθώς και τα νομικά καταστατικά τους. Κάνουμε, ακόμη, μια εκτενή αναφορά στη σχέση των ΜΚΟ με την κοινωνία. Ενώ, δεν παραλείπουμε να αναφέρουμε κι ένα παράδειγμα ΜΚΟ στις αναπτυσσόμενες χώρες, αυτό της συμμετοχής και της προσφοράς βοήθειας της CARE στην Υεμένη.

Η εργασία συνεχίζεται ως εξής, στο Κεφάλαιο 1 γίνεται αναφορά στην εξέλιξη των ΜΚΟ, στη γεωγραφική διάδοση αυτών, καθώς και στο τρόπο με τον οποίο άλλαξαν το διεθνές δίκαιο. Στο Κεφάλαιο 2 γίνεται ανάλυση των ΜΚΟ, παραθέτοντας δομές, τύπους, νομικά καταστατικά και διακρατικούς φορείς. Στο Κεφάλαιο 3 αναφέρεται η σχέση των ΜΚΟ με τη κοινωνία. Στο Κεφάλαιο 4 παραθέτεται το παράδειγμα. Η εργασία κλείνει με τα Συμπεράσματα.

1. Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΜΚΟ

Ο όρος των Μη Κερδοσκοπικών Οργανώσεων άρχισε να εμφανίζεται στο τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, ύστερα από την απόφαση των Ηνωμένων Εθνών να διαφοροποιήσουν τις κυβερνητικές εξειδικευμένες υπηρεσίες, από τις ιδιωτικές οργανώσεις. Τότε ήταν που οι ΜΚΟ έγιναν όλο και περισσότερο αποδεκτοί ως νόμιμοι συμμετέχοντες στη διεθνή νομοθεσία. Παρόλο αυτό, η προέλευση της ιδέα φαίνεται να έχει πολύ παλιότερη ιστορία, με πολλές από τις παγκοσμίως γνωστές ΜΚΟ να προηγούνται της εμφάνισης της αναπτυξιακής βιομηχανίας³ (economy, 2019). Ουσιαστικά, οι πρώτες ΜΚΟ φαίνεται να δραστηριοποιούνται στο δυτικό κόσμο από το δέκατο όγδοο αιώνα, ως οργανώσεις επικεντρωμένες στην κατάργηση του δουλεμπορίου, και των κινήσεων για ειρήνη.

Η πρώτη διεθνή ΜΚΟ ήταν πιθανώς το κίνημα κατά της δουλείας (Anti-Slavery Society), που σχηματίστηκε το 1839, με σκοπό την κατάργηση της δουλείας και την αλλαγή της κοινής γνώμης. Το εν λόγω κίνημα έφθασε στο αποκορύφωμα του στα τέλη του 18^{ου} αιώνα, ενώ ήταν καταλύτης για πολλές μετέπειτα οργανώσεις. Θεωρήθηκε ως ένα από τα πρώτα κινήματα που έπαιξε σημαντικό ρόλο στην παγκόσμια πολιτική γενικά και στην εξέλιξη ενός καθεστώτος απαγόρευσης ειδικά. Χρόνια αργότερα, πολλές Ευρωπαϊκές χώρες συμφώνησαν στην κατάργηση της δουλείας. Από άλλη πλευρά, πιστεύεται ότι η πρώτη ΜΚΟ ήταν το Πενσυλβανικό Κίνημα Κατάργησης της Δουλείας, το οποίο ιδρύθηκε το 1775. Άλλωστε, από το 1775 έως το 1839 είχαν δημιουργηθεί διάφορα κινήματα ως προς τη κατάργηση της δουλείας, τόσο στις ΗΠΑ όσο και στη Βρετανία και τη Γαλλία. Κινήματα όπως το Society for Effecting the Abolition of Slave Trade που δημιουργήθηκε στο Λονδίνο, το 1787, και το Société des Amis des Noirs που δημιουργήθηκε στο Παρίσι, το 1788.

Συνεχίζοντας, άλλοι λόγοι έμπνευσης διεθνών μη κερδοσκοπικών οργανώσεων ήταν η επιδίωξη της ειρήνης, με τα κινήματα περί της ειρήνης ήδη να εμφανίζονται από το 1815. Το 1866, δημιουργήθηκε η Παγκόσμια Ένωση Ειρήνης, ενώ ήδη από το 1840 είχε δημιουργηθεί η Αμερικάνικη Ένωση Ειρήνης. Στο τέλος του Κριμαϊκού Πολέμου (1856), οι εν λόγω ενώσεις φάνηκαν χρήσιμες, πιέζοντας επιτυχώς για ρήτρα διαμεσολάβησης στις επακόλουθες

³ Η αναπτυξιακή βιομηχανία περιλαμβάνει διεθνείς οργανισμούς, κυβερνητικά τμήματα, μεγάλες διεθνείς φιλανθρωπικές οργανώσεις, αλλά και κοινωνικά κινήματα που δραστηριοποιούνται για την καταπολέμηση της φτώχειας και της ανισότητας.

ειρηνευτικές συνθήκες. Έως το 1900, υπήρχαν 425 κινήματα ειρήνης ανά τον κόσμο. Επιπρόσθετα, άλλη πηγή έμπνευσης των ΜΚΟ ήταν η αλληλεγγύη των εργαζομένων, με την ίδρυση της Διεθνής Ένωσης Εργαζομένων Ανδρών, το 1864.

Άλλες αρχικές μορφές ΜΚΟ θεωρείται ο Ερυθρός Σταυρός που δημιουργήθηκε κατά τη δεκαετία του 1850, μετά το δεύτερο Ιταλικό πόλεμο της ανεξαρτησίας. Επίσης, και τα κινήματα Save the Children (SCF), δημιουργήθηκε μετά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, το 1919, από τον Jebb Eglantyre, το Oxfam International, δημιουργήθηκε κατά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, το 1942, ως Επιτροπή της Οξφόρδης για την Ανακούφιση Πείνας (Oxford Committee for Famine Relief), με σκοπό την αποστολή τροφίμων σε λιμοκτονούν γυναίκες και παιδιά στην κατεχόμενη Ελλάδα). Καθώς και το CARE, δημιουργήθηκε μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, το 1945, στέλνοντας πακέτα τροφίμων στην Ευρώπη από τις ΗΠΑ.

Ακολούθως, στις αρχές του εικοστού αιώνα υπήρχαν ΜΚΟ, οι οποίες προωθούσαν την ταυτότητά τους και τις ημερήσιες διατάξεις τους, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Στο Διεθνές Συνέδριο Οργανισμών, το 1910, εκπροσωπήθηκαν 132 διεθνείς οργανώσεις, οι οποίες ασχολούνταν με ζητήματα όπως οι μεταφορές, τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, ο έλεγχος των ναρκωτικών, τα θέματα δημόσιας υγείας, η γεωργία και η προστασία της φύσης, αλλά και οι ΜΚΟ. Οι εν λόγω μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί άρχισαν να γίνονται εμφανείς και να αποκτούν σημαντικότητα από τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, κι ύστερα, δραστηριοποιούμενες σε θέματα όπως τα εργασιακά δικαιώματα. Όμως, από το 1935 και μετά, η δραστηριότητα τους άρχισε να εξασθενεί εξαιτίας των αυξανόμενων πολιτικών εντάσεων στην Ευρώπη που οδήγησαν τελικά σε πόλεμο. (Charnovitz, 1997, Hall-Jones, 2006, Lewis, 2010)

Με το πέρας του πολέμου, το 1945, η παρουσία των ΜΚΟ άρχισε να εμφανίζεται, ξανά, με την εγγραφή αυτών στις διαδικασίες και τις δραστηριότητες του ΟΗΕ (άρθρο 71, του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών). Ενώ, ορισμένες ΜΚΟ συνέβαλαν και στη σύνταξη του ίδιου του Χάρτη. Επιπλέον, πολλοί οργανισμοί, όπως η UNESCO και ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ) ανέφεραν ρητά τη συμμετοχή των ΜΚΟ στους χάρτες τους. Όμως, υπό την απειλή ενός νέου πολέμου, αυτού του Ψυχρού Πολέμου (1947 – 1991), οι μη κυβερνητικοί οργανισμοί άρχισαν και πάλι να χάνουν την επιρροή τους. Ωστόσο, κατά τη δεκαετία του 1970, οι ΜΚΟ έκαναν μια εμφάνιση με τη συμμετοχή τους σε μια σειρά από διασκέψεις των Ηνωμένων Εθνών (Διάσκεψη

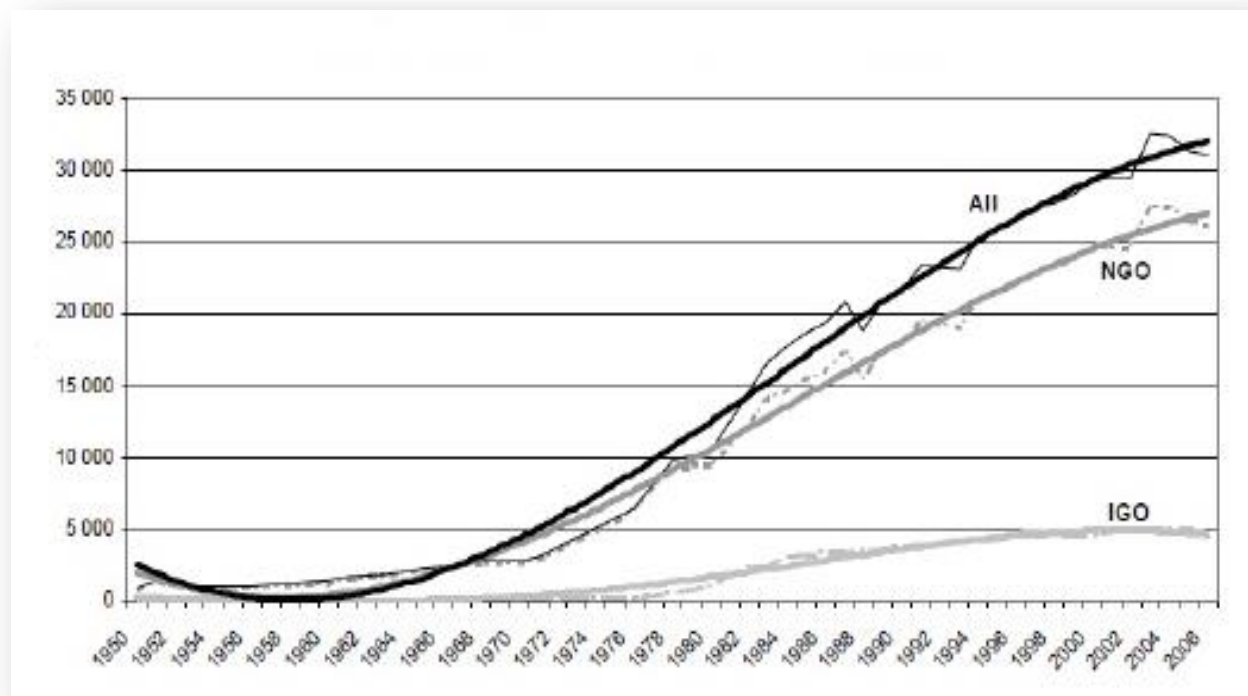
του Περιβάλλοντος, στη Στοκχόλμη, το 1972). Με τις ΜΚΟ να συμμετέχουν τόσο στην προετοιμασία όσο και στην πραγματοποίηση της σύσκεψης.

Ο ρόλος των ΜΚΟ άρχισε να γίνεται όλο και πιο σημαντικός από τα τέλη της δεκαετίας του 1980 και ύστερα, με τους οργανισμούς να αποκτούν σημαντικότερο ρόλο στην κοινωνία, σε σχέση με το παρελθόν. Με το τέλος του Ψυχρού Πολέμου και του κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης η διεθνής κοινότητα άρχισε να υποστηρίζει μια νέα πολιτική ατζέντα καλής διακυβέρνησης, η οποία απέβλεπε στα αναπτυξιακά αποτελέσματα ως αποτέλεσμα μιας ισορροπημένης σχέσης μεταξύ κυβερνήσεων, αγορών, και οργανισμών τρίτου τομέα⁴. Στα πλαίσια αυτού του τομέα, οι ΜΚΟ θεωρήθηκαν ως μέρος μιας αναδυόμενης κοινωνίας των πολιτών.

Η σημασία αυτή που δόθηκε στις ΜΚΟ έστρεψε την προσοχή προς αυτές, φέρνοντας μεγάλες ποσότητες πόρων βοήθειας, αλλά και προσπάθειες για την ενίσχυση της ικανότητας των ΜΚΟ να αυξήσουν το έργο τους, οδηγώντας τελικά σε σημαντικές αλλαγές στην κυρίαρχη αναπτυξιακή σκέψη και πρακτική, αλλαγές σχετικές με τη χειραφέτηση, την προσέγγιση των δύο φύλων, τη μείωση της φτώχειας. Παρόλο αυτά, όλες αυτές οι μεγάλες προσδοκίες που είχαν δοθεί στις ΜΚΟ, τις έκαναν να εμφανιστούν σε ορισμένες περιοχές ως ταχείες λύσεις σε αναπτυξιακά προβλήματα. Όμως, προς τα τέλη της δεκαετίας του 1990, όταν άρχισε να φαίνεται ότι οι μη κερδοσκοπικές οργανώσεις κάλυπταν εν μέρει τις παραπάνω προσδοκίες, δημιουργήθηκαν αντιδράσεις. Πλέον, οι ΜΚΟ έχουν μεγάλη επιρροή, ενώ διαδραματίζουν έναν καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη, στην εξέλιξη και στη βελτίωση των κοινωνιών, καθώς και στη συμμετοχή των πολιτών στα κοινά. (Lewis, 2010)

⁴ Ο όρος αυτός χρησιμοποιείται για να περιγράψει το φάσμα των οργανισμών που δεν είναι ούτε δημόσιοι ούτε ιδιωτικοί. Περιλαμβάνει εθελοντικές και κοινοτικές οργανώσεις (τόσο καταχωρημένες φιλανθρωπικές οργανώσεις όσο και άλλες οργανώσεις όπως ενώσεις, ομάδες αυτοβοήθειας και κοινοτικές ομάδες), κοινωνικές επιχειρήσεις, ταμεία αλληλασφάλισης, και συνεταιρισμούς.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ (1950 – 2006)⁵

1.1. Η ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΔΙΑΔΟΣΗ ΤΩΝ ΜΚΟ

Παρόλο που υποστηρίχθηκε ότι οι ΜΚΟ αναπτύχθηκαν, κι ήταν χαρακτηριστικό μόνο των δυτικών κοινωνιών, κάτι τέτοιο δεν ισχύει. Όλες οι σύγχρονες κοινωνίες είχαν μεγάλο αριθμό ΜΚΟ στα εδάφη τους. Άλλωστε, η παρουσία (ή η απουσία) μιας δημοκρατικής κοινωνίας είναι από τις σημαντικότερες μεταβλητές για τον καθορισμό του αριθμού των ΜΚΟ που μια κοινωνία θα κατέχει. Φυσικά, επίσης σημαντικές παράγοντες καθορισμού είναι το μέγεθος μιας κοινωνίας, τα ήθη της, η θρησκευτική και πολιτισμική ποικιλομορφία, καθώς και η πολυπλοκότητα της οικονομίας της. Έτσι, χώρες όπως η Ινδία και το Μπαγκλαντές έχουν δεκάδες χιλιάδες ΜΚΟ, ενώ χώρες όπως η Ιρλανδία και η Φιλανδία έχουν σχετικά μικρό αριθμό.

Ωστόσο, στα πιο αυταρχικά καθεστώτα και στις λιγότερες ανεπτυγμένες χώρες οι εν λόγω ομάδες είχαν τη μορφή ομάδων ή ενώσεων βοήθειας και κοινωνικής ευημερίας, καθώς και

⁵ ΠΗΓΗ: (UIA, 2007)

θηρσκευτικών, επιστημονικών κι αθλητικών ενώσεων. Οι ενώσεις αυτές συνεχίζουν να υπάρχουν. Για παράδειγμα, στη Ρουμανία κατά τα χρόνια του Προέδρου Τσαουσέσκου⁶, η χώρα φιλοξενούσε τη Διεθνή Ομοσπονδία Μελισσοκομικών.

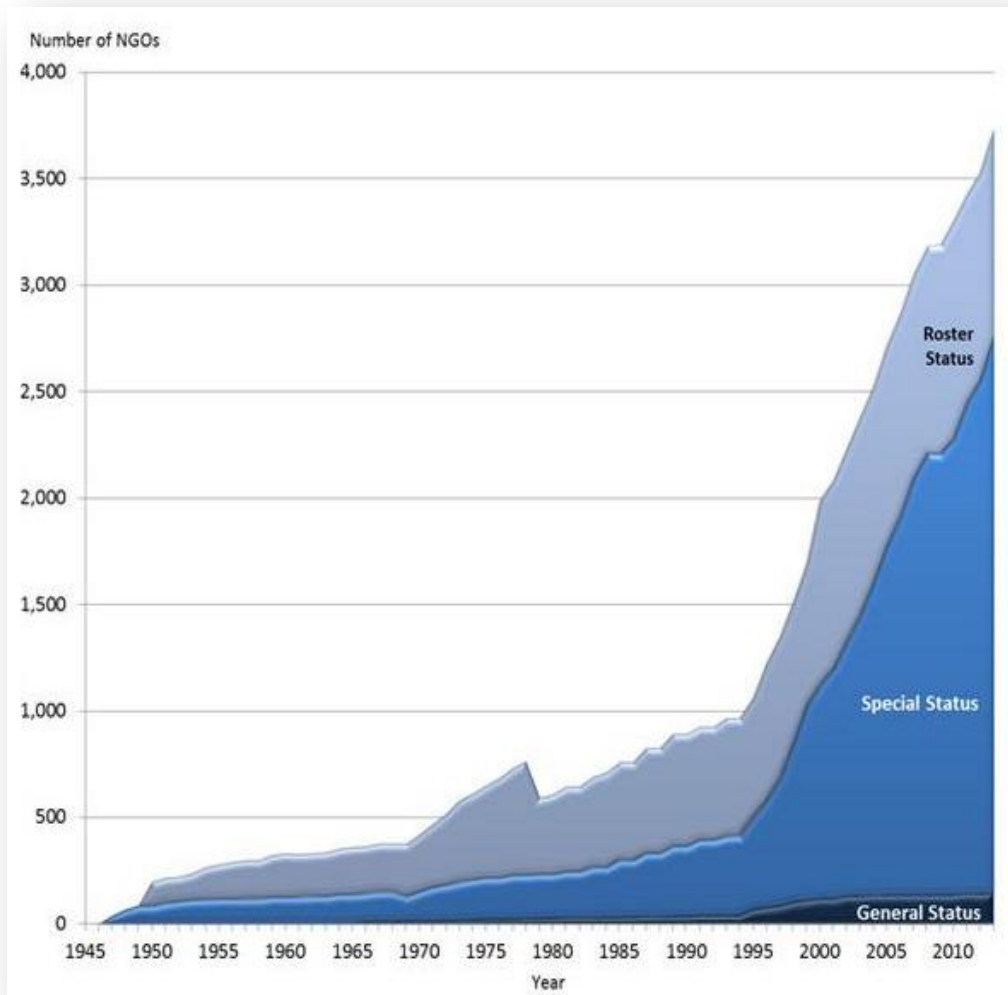
Επιπρόσθετα, μια άλλη αντίληψη είναι ότι οι ΜΚΟ βρίσκονται μόνο στο βόρειο ημισφαίριο. Όμως, και αυτή η αντίληψη είναι λανθασμένη, βασιζόμενη στην προκατάληψη ότι οι ΜΚΟ πρέπει να βρίσκονται σε συγκεκριμένο γεωγραφικό χώρο. Κριτήρια που αποδεικνύουν εάν ένας είναι διεθνής ή όχι είναι η περιοχή και η στελέχωση της έδρας του, οι πηγές χρηματοδότησης, καθώς και το περιεχόμενο των προγραμμάτων του. Ένας διεθνής μη-κερδοσκοπικός οργανισμός μπορεί να έχει κάποια έδρα -ίσως- σε συγκεκριμένο γραφείο στη Βόρεια Αμερική ή στην Ευρώπη, όμως αυτό δεν τον κατατάσσει σε βόρειο ΜΚΟ, παραμένει ένας διεθνής οργανισμός. Το ίδιο ισχύει και για τους οργανισμούς που έχουν ιστορική προέλευση από κάποια συγκεκριμένη χώρα. Τα τελευταία χρόνια, και ιδιαίτερα κατά το τέλος του εικοστού αιώνα, εξαιτίας της διάδοσης των τηλεπικοινωνιών, μεγάλος αριθμός τοπικών ΜΚΟ, από μεμονωμένες χώρες, απέκτησαν παγκόσμια ισχύ.

Για παράδειγμα, ένας οργανισμός όπως η Διεθνής Αμνηστία έχει μεν την έδρα της στο Λονδίνο (ήτοι Βόρεια Ευρώπη), όμως οι 56 τοπικοί τομείς της, οι ομάδες δραστηριότητας της σε περισσότερες από 40 χώρες, μια διεθνή διοίκηση αποτελούμενη από 50 χώρες, καθώς και ένας Αφρικανός Γενικός Γραμματέας⁷, την κατατάσσουν στους διεθνής οργανισμούς. (Willett, 2006)

⁶ Nicolae Ceaușescu. Κυβέρνησε τη χώρα από το 1967 έως το 1989.

⁷ Kumi Naido

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΥΞΗΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΤΩΝ ΜΚΟ ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΟΗΕ⁸

⁸ ΠΗΓΗ: (Willetts, 2015)

1.2. ΠΩΣ ΟΙ ΜΚΟ ΑΛΛΑΞΑΝ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ

Ήδη από την εμφάνιση του, οι ΜΚΟ έκαναν προσπάθειες ενίσχυσης του διεθνούς δικαίου. Οι προσπάθειες έγιναν εντονότερες από το 1873 κι ύστερα, με την ίδρυση της Ένωσης Διεθνούς Δικαίου, που τόνωσε την ανάπτυξη του ιδιωτικού δικαίου για τη ναυτιλία.

Το Συνέδριο της Βιέννης (1814 – 1815) ήταν το πρώτο διακυβερνητικό συνέδριο με εκτεταμένες πιέσεις από ιδιωτικούς φορείς. Η Συνδιάσκεψη Ειρήνης στη Χάγη (1899) προσέλυσε ένα μείγμα εθελοντικών οργανώσεων, εγκαινιάζοντας την ιδέα της παράλληλης διάσκεψης των ΜΚΟ. Ενώ, η συμμετοχή των ΜΚΟ στην εν λόγω συνδιάσκεψη συνέβαλλε στην επιτυχία αυτής. Ωστόσο, το Συνέδριο των Εθνών στη Γενεύη, το 1923, σχετικά με τη σύνταξη συμβάσεως για την απλοποίηση των τελωνειακών διατυπώσεων, ήταν η πρώτη κυβερνητική διάσκεψη κατά την οποία ένας μη κυβερνητικός οργανισμός (ήτοι το Διεθνές Εμπορικό Επιμελητήριο) συμμετείχε επίσημα.

Επιπρόσθετα, από το 1872 έως και το 1914 είχαν δημιουργηθεί 26 μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί, οι οποίοι συνδέονταν με το δίκαιο. Πολλούς από αυτούς τους οργανισμούς ασχολήθηκαν με το διεθνές δίκαιο. Ακόμη, δημιουργήθηκαν ΜΚΟ με σκοπό την προώθηση των μη κερδοσκοπικών οργανισμών. Για παράδειγμα, το 1910 δημιουργήθηκε η Ένωση Διεθνών Σωματείων, στις Βρυξέλλες, στο Παγκόσμιο Συνέδριο Διεθνών Συλλόγων, στο οποίο συμμετείχαν 132 διεθνείς οργανώσεις και 13 κυβερνήσεις. (Charnovitz, 1997)

Πλέον, το διεθνές δίκαιο τόσο ως προς το περιεχόμενο του, όσο και ως προς τις επιπτώσεις του, έχει αλλάξει ανεπιστρεπτή εξαιτίας της εξέλιξης των ΜΚΟ. Ενώ, έχει επιβεβαιωθεί η σημαντικότητα των μη κερδοσκοπικών οργανισμών στην ανάπτυξη της διεθνής νομοθεσίας. Μια πτυχή της αναμόρφωσης αποτελεί μια αλλαγή τόσο στην έννοια του διεθνούς δικαίου, όσο και στις έννοιες των ταυτοτήτων των χρηστών και των δικαιούχων του διεθνούς δικαίου. Υποστηρίζοντας νέες μορφές συνεργασίας, οι ΜΚΟ συνέβαλαν στο να κάνουν το διεθνές δίκαιο περισσότερο ανταποκρινόμενο στις ανάγκες της διεθνούς κοινότητας. Αυτό προκλήθηκε και μέσα από τη συμμετοχή των μη κυβερνητικών οργανισμών στις διασκέψεις των Ηνωμένων Εθνών. Άλλωστε, πριν ακόμη διαδοθούν οι ΜΚΟ, πολιτικοί επιστήμονες είχαν προβλέψει ότι η ακαμψία του διεθνούς δικαίου δεν μπορεί να διατηρηθεί και θα είναι απαραίτητη μια νέα μορφή

δικαίου, η οποία θα εφαρμόζεται στη διεξαγωγή μη κερδοσκοπικών οργανισμών στη διεθνή κοινωνία.

Συνεχίζοντας, όπως ήδη έχουμε αναφέρει, η αναμόρφωση του διεθνούς δικαίου επεκτάθηκε τόσο στο περιεχόμενο όσο και στη συνδιαλλαγή. Το εκτεταμένο περιεχόμενο του διεθνούς δικαίου ενθαρρύνθηκε από τις ΜΚΟ, ιδίως στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της ανθρωπιστικής, αλλά και της περιβαλλοντικής νομοθεσίας. Οι κορυφαίες ΜΚΟ αξίζουν σίγουρα τα εύσημα για τη μετατροπή του διεθνούς δικαίου σε πιο ανθρωποκεντρικό. Αυτό συνέβη μέσα από την εστίαση των οργανισμών στα δικαιώματα των ατόμων, κι όχι στα δικαιώματα των κυβερνήσεων. Επιπρόσθετα, οι ΜΚΟ συνέβαλλαν στην αλλαγή του διεθνούς δικαίου και μέσα από την κινητοποίηση των κρατών να αξιοποιήσουν την κοινή γνώμη. (Charnovitz, 2006)

2. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΜΚΟ

2.1. ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ ΔΟΜΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΜΚΟ

Αρχικώς, πρέπει να σημειωθεί ότι μια από τις ασάφειες σχετικά με τον όρο Μη Κερδοσκοπικοί Οργανισμοί είναι αν αναφέρεται σε τοπικό, επαρχιακό, εθνικό, περιφερειακό, ή παγκόσμιο επίπεδο. Μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 1990, το θέμα ήταν γενικά απλό. Η συντριπτική πλειοψηφία των τοπικών και επαρχιακών μη κυβερνητικών οργανισμών δεν ασχολούνταν με διακρατικές δραστηριότητες. Έτσι, η ΜΚΟ, από μόνη της, σήμαινε συνήθως μια εθνική ΜΚΟ και οι περιφερειακοί ή παγκόσμιοι οργανισμοί αποκαλούνταν διεθνείς ΜΚΟ. Τότε, οι εθνικές ΜΚΟ λάμβαναν μέρος σε διακρατικές αναπτυξιακές και ανθρωπιστικές δραστηριότητες, αλλά, με ελάχιστες εξαιρέσεις. Όταν ήθελαν να ασκήσουν πολιτική επιρροή σε παγκόσμιο επίπεδο, το έκαναν μέσω του κατάλληλου αντίστοιχου μη κυβερνητικού οργανισμού.

Κατά τη δεκαετία του 1990, υπήρξε μεγάλη ανάπτυξη των τοπικών ΜΚΟ. Ουσιαστικά, οι τοπικές ΜΚΟ άρχισαν να δραστηριοποιούνται σε παγκόσμιο επίπεδο, ιδίως σε περιβαλλοντικά ζητήματα⁹ και σε κοινωνικά ζητήματα¹⁰. Μέχρι τότε, ο όρος Διεθνής Μη Κερδοσκοπικός Οργανισμός δεν έχει χρησιμοποιηθεί τόσο πολύ, και ο όρος Μη Κερδοσκοπικός Οργανισμός έχει καλύψει τόσο εθνικές όσο και διεθνείς ΜΚΟ. Στη συνέχεια, εξαιτίας της νέας πολιτικής, διάφοροι όροι διαδόθηκαν για να αναφερθούν στις τοπικές ΜΚΟ, τέτοιοι όροι ήταν Κοινοτικοί Οργανισμοί, Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών, (κ.α.). Ωστόσο, εξακολουθεί να είναι ασαφές σχετικά με το αν οι νέοι αυτοί όροι κάλυπταν οργανισμούς που λειτουργούσαν μόνο σε τοπικό επίπεδο ή περιλαμβάνουν -επίσης- τοπικά υποκαταστήματα εθνικών οργανισμών. Θεωρείται ότι οι κοινοτικοί οργανισμοί αναφέρονταν αποκλειστικά σε τοπικό επίπεδο, αλλά η κοινωνία των πολιτών έχει διασυνδέσεις σε επίπεδο χώρας.

Συνεχίζοντας, οι γλωσσικές έννοιες στη νομική ατμόσφαιρα του ΟΗΕ ήταν κάπως διαφορετικές. Όταν δημιουργήθηκαν τα Ηνωμένα Έθνη, οποιαδήποτε συμμετοχή ιδιωτών ή ομάδων στο έργο της συνιστούσε απόκλιση από τον κανόνα της διπλωματίας που ήταν η αποκλειστική διαφύλαξη του κράτους. Έτσι, για τα δεδομένα των Ηνωμένων Εθνών ένας εθνικός οργανισμός ήταν οποιοσδήποτε Μη Κερδοσκοπικός Οργανισμός που έδρευε σε μία

⁹ Έναυσμα αποτέλεσε η σύνοδος κορυφής του Ρίο, τον Ιούνιο 1992.

¹⁰ Έναυσμα αποτέλεσε η διάσκεψη κορυφής της Κοπεγχάγης, τον Μάρτιο 1995.

μόνο χώρα (άρθρο 71 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών). Χωρίς να γίνεται καμία διάκριση μεταξύ ενός οργανισμού που κάλυπτε μια μεγάλη περιφέρεια χώρας, και ενός οργανισμού που κάλυπτε αποκλειστικά μια τοπική κοινότητα ή σε ένα μικρό τμήμα του πληθυσμού. Η έλλειψη διάκρισης δεν είχε σημασία, καθώς η συμμετοχή στα μόνιμα όργανα του ΟΗΕ είτε εθνικών ΜΚΟ είτε τοπικών ΜΚΟ ήταν σπάνια.

Οι κανόνες του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου των Ηνωμένων Εθνών άλλαξαν, το 1996, προκειμένου να αναγνωριστούν Εθνικοί Μη Κυβερνητικοί Οργανισμοί. Το τεκμήριο ήταν ότι ένας εθνικός οργανισμός ήταν είτε ένας οργανισμός βασιζόμενος σε ολόκληρη τη χώρα είτε μια ομοσπονδία τοπικών ομάδων είτε ένας συνασπισμός ΜΚΟ που δραστηριοποιούνταν σε διάφορους τομείς. Παρόλο αυτά, η εν λόγω πρακτική δεν ήταν συνεπής, καθώς μερικές τοπικές ΜΚΟ είχαν γίνει δεκτές ως εθνικές ΜΚΟ σε συμβουλευτικό καθεστώς. Επιπρόσθετα, η σύνοδος κορυφής του Ρίο (το 1992) έδωσε επίσης έναν όρο που χρησιμοποιήθηκε, όμως, μόνο στην περιβαλλοντική πολιτική των Ηνωμένων Εθνών. Ο όρος αυτός ήταν οι Κύριες ομάδες και αναφερόταν σε ένα σύστημα κατηγοριοποίησης μη κερδοσκοπικών οργανισμών σε όλα τα επίπεδα, με σκοπό τη συμμετοχή αυτών στις διαδικασίες χάραξης πολιτικής των Ηνωμένων Εθνών.

Πλέον, το πιο κλασικό μοντέλο δομής είναι αυτό του οργανισμού μέλους, συντονισμένο σε μια γεωγραφικά καθορισμένη ιεραρχία. Μεμονωμένα άτομα εργάζονται σε τοπικές ομάδες, οι οποίες συντονίζονται σε επαρχίες της εκάστοτε χώρας. Η έδρα του συνόλου των τοπικών ομάδων βρίσκεται στην πρωτεύουσα της χώρας. Οι οργανώσεις αυτές ονομάζονται εθνικοί μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί. Συχνά, οι εθνικές ΜΚΟ συνδυάζονται σε μια διεθνή ΜΚΟ, η οποία μπορεί να αποτελείται από περιφερειακές ομάδες χωρών και να καλύπτεται από ένα παγκόσμιο όργανο. Σε αυτή την περίπτωση δεν απαιτούνται όλα τα επίπεδα της ιεραρχίας. Άλλωστε, αρκετές χώρες είναι πολύ μικρές για να διαθέτουν επαρχιακές δομές. Μικρότερες εξειδικευμένες ΜΚΟ μπορούν, απλώς, να εγγράψουν μεμονωμένα μέλη τους σε εθνικό επίπεδο, χωρίς να έχουν τοπικά υποκαταστήματα. Περιστασιακά, τα μέλη εγγράφονται σε διεθνές επίπεδο.

Από την άλλη πλευρά, σε μεγάλες διεθνείς οργανώσεις, το διεθνές επίπεδο συχνά φαίνεται απομακρυσμένο και προσελκύει ελάχιστη προσοχή, ακόμη και μεταξύ των μελών της οργάνωσης. Παρόλα αυτά, οι παγκόσμιες αυτές οργανώσεις, με τα εκατοντάδες μέλη τους, διατηρούν μια δημοκρατική διαδικασία χάραξης πολιτικής. Ενώ μερικές οργανώσεις ενδέχεται

να διεξάγουν άμεσες εκλογές για θέσεις κλειδιά σε εθνικό επίπεδο, η ευθύνη για τη συμμετοχή σε παγκόσμιο επίπεδο είναι πάντοτε έμμεση, είτε μέσω κάποιου διεθνούς συμβουλίου είτε μέσω της συνέλευσης των εθνικών εκπροσώπων.

Ακολούθως, συνδικαλιστικές οργανώσεις, επαγγελματικοί φορείς, αλλά και θρησκευτικές οργανώσεις μπορούν να θεωρηθούν σαν ΜΚΟ. Ωστόσο, οι διοικητές και των τριών παραπάνω οργανώσεων αρνούνται ότι είναι ΜΚΟ. Παρόλα αυτά, αντιμετωπίζονται στην ίδια βάση με τις ΜΚΟ.

Υπάρχει μια μειοψηφία ΜΚΟ, η οποία συμμορφώνεται με το πρότυπο μιας παγκόσμιας δημοκρατικής ιεραρχίας, στην οποία μπορεί να γίνει μέλος κάθε πρόσωπο. Μία παραλλαγή αυτής είναι να έχει συνδρομητές ή υποστηρικτές, να παρέχει εισόδημα, να λαμβάνει ενημερωτικά δελτία και να ανταποκρίνεται στις προσκλήσεις για δράση, χωρίς όμως να έχει δημοκρατικό έλεγχο ούτε πάνω στις δαπάνες ούτε πάνω στις προτεραιότητες πολιτικής για τον οργανισμό. Αυτό είναι κοινό μεταξύ ΜΚΟ με αλτρουιστική δράση, οι οποίες έχουν ως σκοπό την κοινωνική ευημερία και την καταπολέμηση της φτώχειας, αλλά και μεταξύ των περιβαλλοντικών ΜΚΟ.

Μια παραλλαγή της παραπάνω μορφής είναι η ύπαρξη προϋποθέσεων για την ένταξη των μελών στη ΜΚΟ. Προϋπόθεση ένταξης μπορεί να είναι η απασχόληση σε ορισμένα επαγγέλματα, ή άτομα με συγκεκριμένα προσόντα. Σε αυτή την περίπτωση αναφερόμαστε σε ομαδοποίηση ως προς τη λειτουργία, όχι γεωγραφική. Οι εν λόγω οργανώσεις έχουν δημοκρατικές δομές λήψης αποφάσεων. Παρόλα αυτά, αυτά τα επιχειρηματικά όργανα έχουν αυστηρά επαγγελματικά πρότυπα που υπερισχύουν των δημοκρατικών κανόνων. Ως ακόλουθο, τα μέλη μπορούν να εκδιωχθούν για παραβίαση των επαγγελματικών κανόνων.

Επιπροσθέτως, μια τρίτη παραλλαγή είναι μια θρησκευτική οργάνωση. Οι μεγάλες θρησκείες έχουν όλες σύνθετες ιεραρχίες, από την τοπική κοινότητα των πιστών, έως τις παγκόσμιες πνευματικές αρχές. Οι οργανισμοί αυτοί δεν ισχυρίζονται ότι είναι δημοκρατικοί. Άλλωστε, η εξουσία βασίζεται στην πίστη, στο ιερό κείμενο, στο χάρισμα των ατόμων, ή σε μια ιεραρχική παράδοση. (Hall-Jones, 2006, Willetts, 2006)

2.2. ΤΥΠΟΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Ο πιο αποτελεσματικός τρόπος για να γίνει διάκριση μεταξύ των διάφορων τύπων των Μη Κερδοσκοπικών Οργανισμών είναι να αποκτηθούν ακριβή δεδομένα σχετικά με μια σειρά διαφορετικών μεταβλητών. Οι μεταβλητές αυτές μπορεί να είναι ο αριθμός των εργαζομένων πλήρους απασχόλησης, ο αριθμός των μελών, η χρηματοδότηση του ετήσιου προϋπολογισμού. Οι εν λόγω μεταβλητές καθορίζουν το μέγεθος. Άλλες μεταβλητές, οι οποίες καθορίζουν την πολιτική επιρροή, είναι η αναγνώριση και η υποστήριξη μιας ΜΚΟ (ή εάν όχι της ίδιας, τουλάχιστον των στόχων της), μαζί με τη συχνότητα των θετικών αναφορών στα μέσα ενημέρωσης. Ακόμη, μπορούν να ληφθούν υπόψη μεταβλητές όπως, η επαγγελματική δεξιότητα, η γνώση και η εμπειρία του προσωπικού.

Υπάρχουν πολλοί διαφορετικοί τύποι ΜΚΟ, οι οποίοι μπορούν να ταξινομηθούν ανάλογα με το πεδίο δράσης τους, όπως η παγκόσμια ή η περιφερειακή (με βάση την εστίαση), όπως η ανθρωπιστική ή η περιβαλλοντική ή λειτουργική μορφή, όπως η συμμετοχική ή εκτελεστική. Επιπλέον, οι ΜΚΟ μπορούν να ταξινομηθούν σε διάφορους τύπους με βάση διάφορους παράγοντες, όπως ο προσανατολισμός ή το επίπεδο συνεργασίας. Ένας προσανατολισμός των ΜΚΟ αναφέρεται στο είδος των δραστηριοτήτων που αναλαμβάνει. Αυτές οι δραστηριότητες ενδέχεται να περιλαμβάνουν τα ανθρώπινα δικαιώματα, το περιβάλλον, τη βελτίωση της υγείας ή την ανάπτυξη. Η λειτουργία σε επίπεδο ΜΚΟ δείχνει την κλίμακα με την οποία εργάζεται ένας οργανισμός, όπως τοπική, εθνική, διεθνής.

Οι πιο δημοφιλείς τύποι ΜΚΟ μπορούν να θεωρηθούν οι:

- ✓ BINGO (business-friendly international NGO)

Διεθνή φιλική προς τις επιχειρήσεις ΜΚΟ. Παράδειγμα Ερυθρός Σταυρός

- ✓ ENGO (environmental NGO)

Περιβαλλοντική ΜΚΟ. Παράδειγμα Greenpeace και Δράση για την Άγρια Ζωή (WWF¹¹)

- ✓ GONGO (government-organized non-governmental organization)

¹¹ World Wildlife Fund.

Οργανωμένη από κυβερνήσεις Μη Κυβερνητική Οργάνωση. Παράδειγμα Διεθνής Ένωση Προστασίας της Φύσης.

✓ INGO (international NGO)

Διεθνής ΜΚΟ. Παράδειγμα Oxfam.

✓ QUANGO (quasi-autonomous NGO)

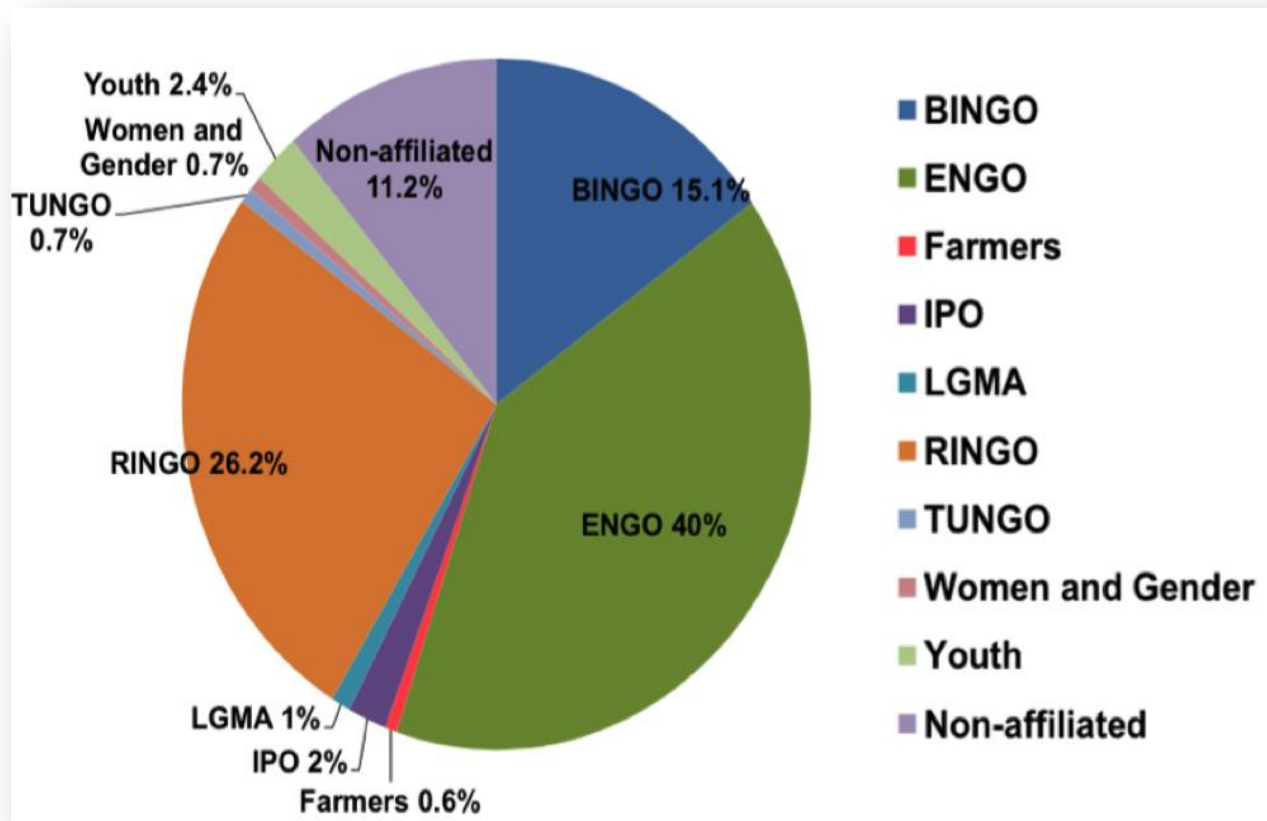
Αυτόνομη ΜΚΟ. Παράδειγμα Διεθνής Οργανισμός Τυποποίησης (ISO¹²).

Πέρα από τους παραπάνω τύπους, υπάρχουν ακόμη οι RINGO (research and independent ngos - έρευνας και ανεξάρτητες ΜΚΟ), CSO (civil society organization - οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών), TANGO (technical assistance NGO - ΜΚΟ τεχνικής βοήθειας), CHARDS (Community Health and Rural Development Society – οργανώσεις κοινοτικής υγείας και αγροτικής ανάπτυξης), και φυσικά πολλοί άλλοι. [(Investopedia, 2019), (Senku, 2019)]

Τύποι δραστηριοτήτων ΜΚΟ ταξινομημένοι από τον προσανατολισμό μπορεί να θεωρηθεί μια ΜΚΟ με φιλανθρωπικός προσανατολισμό. Ο τύπος αυτός συχνά περιλαμβάνει μια πατερναλιστική προσπάθεια από την κορυφή προς τα κάτω, με λίγη συμμετοχή των δικαιούχων. Περιλαμβάνει ΜΚΟ με δραστηριότητες που στοχεύουν στην κάλυψη των αναγκών της κακής διανομής τροφίμων, ρουχισμού ή ιατρικής, παροχή στέγης, μεταφορές, σχολεία. Τέτοιες ΜΚΟ μπορούν επίσης να αναλάβουν δραστηριότητες βοήθειας κατά τη διάρκεια φυσικών ή ανθρωπογενών καταστροφών. Στη συνέχεια υπάρχει ο προσανατολισμός ως προς τις υπηρεσίες, και περιλαμβάνει ΜΚΟ με δραστηριότητες όπως η παροχή υπηρεσιών υγείας, οικογενειακού προγραμματισμού ή εκπαίδευσης. Στην εν λόγω περιπτώσεις, το πρόγραμμα σχεδιάζεται από την εκάστοτε ΜΚΟ, και αναμένεται να συμμετάσχει στην εφαρμογή του και στην παραλαβή της υπηρεσίας.

¹² International Organization for Standardization.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΤΥΠΩΝ ΜΚΟ¹³

Μια άλλη διάκριση είναι ως προς το συμμετοχικό προσανατολισμό. Ο τύπος αυτός χαρακτηρίζεται από έργα αυτοβοήθειας, όπου τα τοπικά μέλη συμμετέχουν στην υλοποίηση ενός έργου, συνεισφέροντας σε μετρητά, εργαλεία, γη, υλικά, εργατικό δυναμικό (κ.α.). Στο κλασικό κοινοτικό αναπτυξιακό πρόγραμμα η συμμετοχή αρχίζει με τον ορισμό της ανάγκης και συνεχίζεται με τα στάδια σχεδιασμού και υλοποίησης. Οι συνεταιρισμοί έχουν συχνά συμμετοχικό προσανατολισμό. Ο τελευταίος τύπος σε αυτή την κατηγορία είναι η ενδυνάμωση του προσανατολισμού. Στόχος των εν λόγω ΜΚΟ είναι να βοηθήσει τους φτωχούς να αναπτύξουν μια σαφέστερη κατανόηση των κοινωνικών, πολιτικών, και οικονομικών παραγόντων που επηρεάζουν τη ζωή τους, ενισχύοντας ταυτόχρονα την ευαισθητοποίησή τους

¹³ ΠΗΓΗ: (UNFCCC, 2014)

για τη δική τους πιθανή εξουσία να ελέγχουν τη ζωή τους. Μερικές φορές, αυτές οι ομάδες αναπτύσσουν αυθόρμητα ένα πρόβλημα ή ένα θέμα. Ενώ άλλες φορές, οι εργαζόμενοι από τις εκάστοτε ΜΚΟ διαδραματίζουν έναν ρόλο διευκόλυνσης στην ανάπτυξή τους. Σε κάθε περίπτωση, υπάρχει μέγιστη συμμετοχή ατόμων.

Από μια άλλη οπτική πλευρά, τύποι ΜΚΟ που διαχωρίζονται ως προς το επίπεδο λειτουργίας είναι οι Οργανισμοί βασιζόμενοι στην κοινότητα¹⁴. Οι τύποι αυτοί προκύπτουν από τις ίδιες τις πρωτοβουλίες των ανθρώπων. Μπορεί να περιλαμβάνουν αθλητικούς συλλόγους, γυναικείες οργανώσεις, θρησκευτικούς ή εκπαιδευτικούς οργανισμούς. Υπάρχει μια μεγάλη ποικιλία τέτοιων τύπων, μερικοί από τους οποίους υποστηρίζονται από εθνικές ή διεθνείς ΜΚΟ, από διμερείς ή διεθνείς οργανισμούς, καθώς και από άλλες ανεξάρτητες οργανώσεις. Ορισμένοι από αυτούς αφιερώνονται στην αύξηση της συνείδησης των φτωχών αστικών περιοχών, ή στη βοήθεια της κατανόησης των δικαιώματά αυτών. Ενώ, άλλοι εμπλέκονται στην παροχή των παραπάνω υπηρεσιών.

Ακολουθώς, άλλος τύπος είναι οι οργανισμοί ανά την πόλη. Οι εν λόγω οργανισμοί περιλαμβάνουν οργανώσεις, εμπορικά και βιομηχανικά επιμελητήρια, συνασπισμούς επιχειρήσεων, εθνικές ή εκπαιδευτικές ομάδες, αλλά και ενώσεις κοινοτικών οργανώσεων. Κάποιοι από αυτούς υπάρχουν για άλλους σκοπούς, και εμπλέκονται για παράδειγμα στη βοήθεια των φτωχών, ως μία από τις πολλές δραστηριότητες τους. Ενώ, άλλες δημιουργούνται για συγκεκριμένο σκοπό, όπως η βοήθεια των φτωχών.

Σε αυτό τον διαχωρισμό, του επιπέδου λειτουργίας, βρίσκονται ακόμη, οι εθνικές και οι διεθνείς ΜΚΟ. Οι εθνικές ΜΚΟ περιλαμβάνουν οργανώσεις όπως ο Ερυθρός Σταυρός, καθώς και επαγγελματικές οργανώσεις, (κ.α.). Ορισμένες από αυτές έχουν εθνικά και εξειδικευμένα υποκαταστήματα, και βοηθούν τις τοπικές ΜΚΟ. Από την άλλη πλευρά, οι διεθνείς ΜΚΟ κυμαίνονται από οι οργανώσεις όπως Save the Children, Oxfam, CARE, σε ομάδες με θρησκευτικά κίνητρα. Οι δραστηριότητές τους ποικίλλουν, κυρίως από τη χρηματοδότηση τοπικών ΜΚΟ, ιδρυμάτων και έργων, έως στην υλοποίηση των ίδιων των έργων. [(Cousins, 1991), (Senku, 2019)]

¹⁴ Community-based Organizations (CBOs).

Συνεχίζοντας, μπορούμε να διακρίνουμε διαφορετικές δραστηριότητες ανάμεσα στους μη κυβερνητικούς οργανισμούς, αλλά και οι ίδιες οι ΜΚΟ αλλάζουν συχνά τις δραστηριότητες. Η πιο κοινή περίπτωση αυτών των ΜΚΟ είναι μεταξύ επιχειρησιακών ΜΚΟ και των ΜΚΟ που ασχολούνται με εκστρατείες. Στην πρώτη περίπτωση έχουμε ΜΚΟ μικρής κλίμακας που δημιουργούνται άμεσα μέσω έργων. Ενώ στη δεύτερη περίπτωση, έχουμε ΜΚΟ με αλλαγές μεγάλης κλίμακας που προωθούνται έμμεσα μέσω επιρροής στο πολιτικό σύστημα.

Αναλυτικότερα, οι επιχειρησιακές ΜΚΟ πρέπει να κινητοποιήσουν πόρους, με τη μορφή οικονομικών δωρεών, υλικών, ή εθελοντικής εργασίας, προκειμένου να διατηρήσουν τα έργα και τα προγράμματα τους. Η διαδικασία αυτή μπορεί να καταλήξει να είναι πολύ σύνθετη. Άλλωστε, η χρηματοδότηση που λαμβάνεται από χορηγήσεις ή συμβόλαια -από κυβερνήσεις, ιδρύματα ή εταιρείες- απαιτεί χρόνο και εξειδικευμένη γνώση για τον προγραμματισμό, την προετοιμασία, τον προϋπολογισμό, και τη τελική υποβολή των εκθέσεων. Επιπλέον, προκειμένου ένας οργανισμός να συγκεντρώσει σημαντικά κεφάλαια απαιτούν και δεξιότητες στη διαφήμιση, στις διαπροσωπικές σχέσεις, στη καλή συνεργασία με τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, αλλά και στην παρακίνηση των υποστηρικτών. ουσιαστικά, οι επιχειρησιακές ΜΚΟ πρέπει να διαθέτουν αποτελεσματικό τμήμα διαφήμισης και μάρκετινγκ, πέραν του λειτουργικού προσωπικού.

Από την άλλη πλευρά, οι ΜΚΟ που ασχολούνται με εκστρατείες εκτελούν τις ίδιες λειτουργίες, αλλά με διαφορετική ισορροπία μεταξύ αυτών. Και σε αυτή την περίπτωση, η συγκέντρωση κεφαλαίων είναι φυσικά απαραίτητη, αλλά σε μικρότερη κλίμακα, ενώ μπορεί να συνδυάσει τη συμβολική λειτουργία της ενίσχυσης της ταυτότητας των χορηγών με την αιτία. Δηλαδή, είναι απαραίτητο να πεισθούν οι πολίτες να δωρίσουν το χρόνο τους, αλλά, εκτός από έναν μικρό αριθμό ανθρώπων που ασχολούνται εξ' ολοκλήρου με τις εκάστοτε ΜΚΟ, είναι, επίσης, απαραίτητο να μπορούν να κινητοποιηθούν μεγάλοι αριθμοί ατόμων σε μικρά χρονικά διαστήματα. Σε αυτή τον τύπο, οι εξωτερικοί χρηματοδότες δεν επιτρέπεται να επιβάλλουν επαχθή διοικητικά βάρη. Από την άλλη, τα μέλη του οργανισμού πρέπει να ενημερώνονται τακτικά με αποτελεσματικό τρόπο. Επιπρόσθετα, τα σημαντικά γεγονότα έχουν ως στόχο την προσέλκυση ευνοϊκής δημοσιότητας, όχι την άντληση κεφαλαίων.

Ακολούθως, παρά τις διαφορές τους, τόσο οι επιχειρησιακές ΜΚΟ όσο και οι ΜΚΟ εκστρατείας πρέπει να συμμετάσχουν στη συγκέντρωση κεφαλαίων, στην κινητοποίηση της

εργασίας των υποστηρικτών και των μελών τους, καθώς και στην οργάνωση ειδικών εκδηλώσεων, στην καλλιέργεια στενών σχέσεων με τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, αλλά και στη δημιουργία μιας κεντρικής διοίκησης από ένα κεντρικό γραφείο στην έδρα της ΜΚΟ. Ουσιαστικά, σε πραγματικά δεδομένα, οι διακρίσεις δεν είναι τόσο έντονες, όσο υποδηλώνουν οι ονομασίες τους. Οι επιχειρησιακές ΜΚΟ συχνά μεταβαίνουν σε καμπάνιες και εκστρατείες, όταν τα προγράμματα τους αντιμετωπίζουν προβλήματα, με τον αντίκτυπο αυτών να είναι ανεπαρκής. Άλλωστε, όλες οι μεγάλες αναπτυξιακές και περιβαλλοντικές επιχειρησιακές ΜΚΟ διοργανώνουν κάποιες τακτικές καμπάνιες. Ομοίως, οι ΜΚΟ που ασχολούνται με καμπάνιες και εκστρατείες, συχνά, αναγνωρίζουν ότι δεν μπορούν να αγνοήσουν τα άμεσα πρακτικά προβλήματα των ατόμων στον τομέα πολιτικής τους. Τέτοιο παράδειγμα αποτελούν οι ΜΚΟ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, αλλά και οι ΜΚΟ για τα δικαιώματα των γυναικών, οι οποίες συχνά καταλήγουν να έχουν προγράμματα, για να βοηθήσουν τα θύματα των διακρίσεων και της αδικίας.

Συνεχίζοντας, διάφορα άλλοι τύπου ΜΚΟ μπορούν να θεωρηθούν ότι προάγουν την αλλαγή, από παραλλαγές των δύο παραπάνω τύπων δραστηριοτήτων. Για παράδειγμα, τα ερευνητικά ιδρύματα διαθέτουν ειδικές μορφές επιχειρησιακών προγραμμάτων, στόχος των οποίων είναι η αύξηση της γνώσης και της κατανόησης. Διασκορπίζονται σε εκείνα που προωθούν μια ακαδημαϊκή, μη-πολιτική εικόνα, και σε εκείνα που συγκρίνουν και διαδίδουν πληροφορίες για σκοπούς εκστρατείας και καμπάνιας. Ακόμη, οι επαγγελματικοί φορείς, τα συνδικάτα, οι ομάδες ψυχαγωγίας, αλλά και οι ενώσεις επιχειρήσεων παρέχουν προγράμματα που απαιτούνται από (και για) τα μέλη τους. Μπορούν, επίσης, αυτά τα προγράμματα να προωθήσουν την ενίσχυση των οικονομικών συμφερόντων και του καθεστώτος των οργανώσεών τους. (Willets, 2006)

2.3. ΝΟΜΙΚΑ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΑ ΤΩΝ ΜΚΟ

Ένα ζήτημα που συχνά τίθεται σχετικά με τις ΜΚΟ, έχει σχέση με την προσωπικότητα και τη νομική μορφή τους, και συγκεκριμένα αν πρόκειται για ζήτημα του εθνικού δικαίου, ή αποτελεί αντικείμενο του διεθνούς δικαίου. Άλλωστε, η νομική προσωπικότητα αποτελεί βασικό παράγοντα για τον καθορισμό των δικαιωμάτων και της ασυλίας μιας ΜΚΟ, αλλά και της θέσης

της ενώπιον των δικαστηρίων. Γενικά, μια ΜΚΟ έχει νομική προσωπικότητα μόνο στο δημοτικό δίκαιο, όχι στο διεθνές. Ωστόσο, επειδή οι ΜΚΟ που εδρεύουν σε περισσότερες από μία χώρες, αντιμετωπίζουν πιθανά προβλήματα, όπως το να υπόκεινται σε αντικρουόμενους νόμους καθώς και την αδυναμία να φέρουν το νομικό καθεστώς από τη μια χώρα στην άλλη.

Με το πέρασμα των χρόνων, οι διεθνείς ΜΚΟ έχουν μάθει πώς να κάνουν ελιγμούς χωρίς μια επίσημη διεθνή νομική προσωπικότητα. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ο κρίσιμος ρόλος που διαδραματίζει μια ΜΚΟ οδήγησε κάποιες κυβερνήσεις να παραχωρήσουν δικαιώματα σε αυτήν. Δικαιώματα, τα οποία συνήθως χορηγούνται μόνο σε διεθνείς οργανισμούς (όχι ΜΚΟ). Για παράδειγμα, το Διεθνές Κίνημα Ερυθρού Σταυρού και Ερυθράς Ημισελήνου (International Red Cross and Red Crescent Movement – ICRC) έχει υπογράψει συμφωνία έδρας με πολλά κράτη, αποβλέποντας ορισμένα προνόμια και ασυλία που έχουν οι εκάστοτε τοπικοί οργανισμοί.

Με την πάροδο των ετών, η προσπάθεια επίτευξης διεθνούς νομικής προσωπικότητας για τις ΜΚΟ έδειξε κάποιες ανεπίλυτες εντάσεις. Από τη μια πλευρά, η παροχή αυτής της αναγνώρισης μπορεί να βοηθήσει στην αποτροπή διακρατικών συγκρούσεων και στην ενθάρρυνση της ανάπτυξης των διεθνών ΜΚΟ. Από την άλλη πλευρά, όμως, τα εθνικά κράτη ανησυχούν ότι η διεθνής αναγνώριση των ΜΚΟ ενδέχεται να μειώσει τον κυβερνητικό έλεγχο πάνω σε αυτές. Παρομοίως, και οι ΜΚΟ ανησυχούν ότι η εν λόγω αναγνώριση μπορεί να συνεπάγεται με απώλεια της αυτονομίας τους.

Συνεχίζοντας, ήδη, από το 1910, το Ινστιτούτο Διεθνούς Δικαίου¹⁵ και η Ένωση Διεθνούς Δικαίου¹⁶, γνωρίζοντας ότι η παραπάνω κατάσταση θα μπορούσε να αποδειχθεί προβληματική για τις διεθνείς δραστηριότητες μιας ΜΚΟ, ξεκίνησαν την προώθηση για την εξέταση χορήγησης νομικής προσωπικότητας στις διεθνείς ΜΚΟ. Παραπάνω, από ένα αιώνα αργότερα, δεν έχουν σημειωθεί μεγάλη πρόοδο, προς αυτή την κατεύθυνση. Το 1919, η Κοινωνία των Εθνών (The League of Nations), περιέλαβε το Άρθρο 25, στο οποίο ανέφερε ότι ο οργανισμός ενθάρρυναν και προωθούσαν την ίδρυση και την συνεργασία με τον εξουσιοδοτημένο εθελοντικό εθνικό οργανισμό Ερυθρό Σταυρό. Το εν λόγω άρθρο, προώθησε τη συνεργασία της Κοινωνίας με τον Ερυθρό Σταυρό. Επιπρόσθετα, στις αρχές της δεκαετίας του '20, υπήρχε ενεργή συνεργασία

¹⁵ Institut de Droit International - Ινστιτούτο Διεθνούς Δικαίου. Είναι ένας οργανισμός αφιερωμένος στη μελέτη και στην ανάπτυξη του διεθνούς δικαίου. Τα μέλη του αποτελούνται από κορυφαίους δικηγόρους διεθνούς δικαίου.

¹⁶ International Law Association - Ένωση Διεθνούς Δικαίου. Είναι ένας Μη Κερδοσκοπικός Οργανισμός με έδρα τη Μεγάλη Βρετανία που προωθεί τη μελέτη, τη διευκρίνιση και την ανάπτυξη του διεθνούς δικαίου.

μεταξύ της Κοινωνίας των Εθνών με ανεπίσημες οργανώσεις. Αυτό συνεχίστηκε καθ' όλη τη διάρκεια της λειτουργίας της Κοινωνίας.

Η αρχική προσπάθεια για την ανάπτυξη του διεθνούς δικαίου σχετικά με την αναγνώριση των ΜΚΟ, έγινε το 1923, και ήταν φιλόδοξη. Τότε, το Ινστιτούτο Διεθνούς Δικαίου ενέκρινε και καταστατικό ως προς τη νομική θέση μιας διεθνούς ένωσης. Σύμφωνα με την πρόταση, οι διεθνείς ενώσεις υποχρεώνονταν να εγγραφούν σε μια μόνιμη. Αν ένας από τους συμμετέχοντες αρνούνταν το νομικό καθεστώς σε μια ένωση που ήταν ήδη εγγεγραμμένη, η ένωση θα μπορούσε να αμφισβητήσει την άρνηση αυτή ενώπιον διεθνών δικαστηρίων. Παρόλο αυτά, αυτή η πρόταση, δεν απέκτησε μεγάλη απήχηση. Ενώ, και οι κυβερνήσεις επέδειξαν την ίδια έλλειψη ενδιαφέροντος, ύστερα από την έγκριση ενός άλλου σχεδίου, το οποίο ενέκρινε το Ινστιτούτο Διεθνούς Δικαίου, το 1950. Στην ανανεωμένη αυτή πρόταση, τα κράτη αναγνώριζαν μια διεθνή ΜΚΟ, στη βάση των προτύπων, χωρίς προηγούμενη απαίτηση εγγραφής σε συγκεκριμένο όργανο.

Ελλείπει Διεθνούς Δικαίου για τις διεθνείς ΜΚΟ, το Άρθρο 71¹⁷ του ΟΗΕ λειτούργησε ως χάρτης για τις δραστηριότητες αυτών. Το άρθρο αυτό έμελλε να γίνει η θεμελιώδεις λίθος των προσπαθειών για την ενδυνάμωση του διεθνούς δικαίου. Η νομική προσωπικότητας μιας ΜΚΟ βάσει του Άρθρου 71, μπορούσε να οριστεί ως εταίρος διαβούλευσης. Παρόλο αυτά το άρθρο 71 δημιούργησε συμβουλευτικές ευκαιρίες για τις ΜΚΟ που είχαν χορηγηθεί από τα Ηνωμένα Έθνη. Μια μεμονωμένη ΜΚΟ δεν έχει δικαίωμα, βάσει της συνθήκης για διαβούλευση, σε μια συγκεκριμένη κατάσταση. Το Άρθρο 71 έχει εκτενέστερη εφαρμογή από το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο των Ηνωμένων Εθνών, το 1950, μέσω ψηφίσματος. Το εν λόγω ψήφισμα αντικαταστάθηκε από νεότερο το 1968, και ξανά από νεότερο το 1996 (31/1996).

Ωστόσο, παρά τις προσπάθειες αναγνώρισης και δημιουργίας ενός νομικού καταστατικού για τις διεθνείς ΜΚΟ, το 1972, κι ενώ ο αριθμός, η σπουδαιότητα και η επιρροή των διεθνών ΜΚΟ συνεχώς αυξάνονται, το πρόβλημα του νομικού καθεστώτος αυτών δεν έχει γίνει επείγουσα ανάγκη, προκειμένου να βρεθεί μια ολοκληρωμένη λύση. Ακόμη και σήμερα, η έλλειψη διεθνούς νομικού καθεστώτος για τις διεθνείς ΜΚΟ παραμένει ένα πρόβλημα, αλλά πλέον δεν είναι αξεπέραστο.

¹⁷ Στη σύνοδο κορυφής του Σαν Φραντσίσκο, το 1945.

Πλέον, ύστερα από το ψήφισμα του 1996, μια ΜΚΟ πρέπει να έχει αναγνωριστεί στα στάδια του πεδίου αρμοδιότητάς της, ή να έχει έναν αντιπροσωπευτικού χαρακτήρα. Ακόμη, από το 1996 και μετά δεν υπάρχει προτίμηση και διαχωρισμός σε διεθνείς και εθνικές ΜΚΟ, όμως θα πρέπει να έχουν δημοκρατικά υιοθετημένα συντάγματα. Το τελευταίο δημιουργήθηκε εξαιτίας αυξημένων ανησυχιών κατά τις αρχές του 1990 σχετικά με τη νομιμότητα και την αξιοπιστία των ΜΚΟ. (Charnovitz, 2006)

2.4. ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ

Η αντίληψη για έναν διακρατικό φορέα είναι αρκετά διαφορετική από την πολιτική έννοια μιας Μη Κερδοσκοπικής Οργάνωσης. Αρχικά, ένας διακρατικός φορέας αποκλείει κάθε δραστηριότητα μιας ΜΚΟ που περιορίζεται σε μια μόνο χώρα. Δεύτερον, περιλαμβάνει όλους τους άλλους μη κυβερνητικούς φορείς που έχουν οριστεί, εκτός των επίσημων ΜΚΟ. Αντιστοίχως, στην παγκόσμια πολιτική, είναι σπάνιο να γίνεται αναφορά σε διακρατικές ΜΚΟ, προφανώς επειδή η συμμετοχή των ΜΚΟ στην παγκόσμια πολιτική, τις καθιστά αυτομάτως διακρατικές.

Ένα πολιτικό κόμμα δεν θεωρείται ΜΚΟ και δεν μπορεί να αναγνωριστεί από τα Ηνωμένα Έθνη. Ωστόσο, ένας μικρός αριθμός διακρατικών ομάδων πολιτικών κομμάτων κερδίζουν συμβουλευτικό ρόλο στο Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο των Ηνωμένων Εθνών. Υπάρχουν, επίσης, διάφορες ομάδες βουλευτών με συμβουλευτικό καθεστώς. Παρόλο αυτά, μέχρι στιγμής, δεν έχουν προκύψει προβλήματα με καμία από αυτές τις ομάδες, διότι απέφυγαν –προσεκτικά- να μπλέξουν τον ΟΗΕ στις εσωτερικές υποθέσεις των εκάστοτε κρατών.

Επιπρόσθετα ως διακρατικοί φορείς μπορούν να θεωρηθούν και οι οργανισμοί που ασχολούνται με τις εθνικές μειονότητες. Τον Μάιο 1968, το ψήφισμα 1.296 (XLIV) του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου των Ηνωμένων Εθνών ανέφερε ότι οι ΜΚΟ πρέπει να έχουν μια γενική διεθνή ανησυχία για το θέμα αυτό, χωρίς να περιορίζονται στα συμφέροντα συγκεκριμένης ομάδας ατόμων, ιθαγένειας, ή κατάστασης σε ένα μόνο κράτος. Παρότι η διάταξη αυτή εγκαταλείφθηκε από αναθεωρημένο κείμενο (Ιούλιο 1996 – 31/1996), εξακολουθεί να εφαρμόζεται στην πράξη. Για παράδειγμα, η ινδική κυβέρνηση μπορεί να

εμποδίζει την Παγκόσμια Οργάνωση Sikh¹⁸ από την αναγνώριση της από τον ΟΗΕ. Παρομοίως, η ΜΚΟ Διεθνής Χριστιανική αλληλεγγύη¹⁹ έχασε το συμβουλευτικό της καθεστώς, τον Οκτώβριο 1999, όταν επέτρεψε στον John Garang, να μιλήσει εξ' ονόματός της, στην Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.

Παρόλο αυτά, η αναγνώριση των δικαιωμάτων των μειονοτήτων είναι ένα περίπλοκο ζήτημα που αντιμετωπίζεται με διαφορετικό τρόπο σε διαφορετικές χώρες. Τόσο στη Βόρεια όσο και στη Νότια Αμερική, οι μειονότητες που είναι απόγονοι των ιθαγενών κατοίκων -πριν από την άφιξη των Ευρωπαίων εποίκων- έχουν τον προνομιακό τίτλο αυτόχθονες λαοί. Ο ίδιος όρος υιοθετήθηκε, επίσης, στην Αυστραλία και τη Νέα Ζηλανδία (και σε ορισμένες άλλες χώρες). Από την άλλη πλευρά, κυβερνήσεις εθνικά διαφορετικών χωρών δεν επιθυμούν ειδική αναγνώριση των μειονοτήτων. Ο κίνδυνος βρίσκεται στο ότι ο ΟΗΕ αναφέρεται στους αυτόχθονες, ως άτομα που έχουν δικαιώματα, και όχι σαν αυτόχθονες. Αυτό αποτρέπει την αναγνώριση οποιασδήποτε συλλογικής ταυτότητας, ή οποιασδήποτε αξίωσης σχετικά με το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης.

Οι περιορισμοί που απορρέουν από το ψήφισμα 1.296 (XLIV) σημαίνουν ότι οι οργανώσεις με συμβουλευτική ιδιότητα είναι κυρίως παγκόσμιοι ή περιφερειακοί συνασπισμοί εθνικών μειονοτήτων. Εντούτοις, υιοθετήθηκαν ειδικές διαδικασίες τόσο στην Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου όσο και στην Επιτροπή για την Αειφόρο Ανάπτυξη ώστε να επιτραπεί η συμμετοχή ενός ευρύτερου φάσματος εγχώριων οργανώσεων. Επιπλέον, τον Ιούλιο 2000, το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο των Ηνωμένων Εθνών δημιούργησε ένα μόνιμο φόρουμ για τα ζητήματα των αυτοχθόνων πληθυσμών, αποτελούμενο από 16 ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες, εκ' των οποίων οι μισοί διορίζονται από αυτόχθονες οργανώσεις.

Ακόμη ένα άλλο θέμα που δημιουργείται είναι ότι, μέσω ποικίλων σύνθετων διασυνδέσεων, οι ΜΚΟ μπορούν να είναι σημαντικές για την περιβαλλοντική πολιτική -ιδίως όσον αφορά τη διατήρηση των τροπικών δασών. Από την άλλη, οι αυτόχθονες άνθρωποι συχνά επιθυμούν να διεκδικήσουν ένα μοναδικό καθεστώς που είναι ξεχωριστό και ανώτερο από τους εκπροσώπους

¹⁸ Παγκόσμια Οργάνωση Sikh – World Sikh Organization είναι μια ΜΚΟ που σκοπό έχει την παροχή αποτελεσματικής και αξιόπιστης εκπροσώπησης στα συμφέροντα των Σιχ παγκοσμίως.

¹⁹ Διεθνής Χριστιανική αλληλεγγύη - Christian Solidarity International είναι μια θρησκευτική, χριστιανική ΜΚΟ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, και η οποία είναι αφοσιωμένη στην υπεράσπιση της θρησκευτικής ελευθερίας, βοηθώντας θύματα θρησκευτικής καταπίεσης, παιδιά θύματα, αλλά και θύματα κακομεταχείρισης.

των ΜΚΟ, όμως είναι παρόντες στα Ηνωμένα Έθνη μέσα από τις ΜΚΟ. Ως αποτέλεσμα, η συμμαχία των αυτοχθόνων με τις ΜΚΟ, ιδιαίτερα τις περιβαλλοντικές, δεν λειτουργεί πάντα ομαλά.

Συνεχίζοντας, όσον αφορά την ανεξαρτησία των ΜΚΟ, το πιο δύσκολο ερώτημα είναι κατά πόσον υπόκεινται σε κυβερνητική επιρροή. Κατά καιρούς, εθνικές κυβερνήσεις προσπαθούν να επηρεάσουν την κοινότητα των ΜΚΟ σε συγκεκριμένους τομείς. Συνήθης τακτική αυτού είναι η δημιουργία ΜΚΟ που προωθούν τις πολιτικές τους (ήτοι των εκάστοτε εθνικών κυβερνήσεων). Επιπλέον, αυτό αναγνωρίστηκε μέσα από τη χρήση του ακρωνυμίου GONGO²⁰, για την επισήμανση μιας ΜΚΟ, οργανωμένης από κυβερνήσεις. Ακόμη, σε πιο αυταρχικές κοινωνίες, οι ΜΚΟ δύσκολα μπορούν να ενεργήσουν ανεξάρτητα. Ενώ, μπορεί και να μην λάβουν αναγνώριση από άλλους πολιτικούς φορείς, κι ας ενεργούν ανεξάρτητα.

Πέρα από αυτές τις παραπάνω καταστάσεις, υπάρχει μια ευρέως διαδεδομένη άποψη ότι η κρατική χρηματοδότηση οδηγεί σε κυβερνητικό έλεγχο. Στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μια τέτοια αντίληψη θα μπορούσε να βλάψει μια ΜΚΟ. Για τον λόγο αυτό, η Διεθνής Αμνηστία έχει αυστηρούς κανόνες, περί μη αποδοχής άμεσης κρατικής χρηματοδότησης για κανονικές δραστηριότητες. Από την άλλη πλευρά, οι ΜΚΟ για την ανάπτυξη τους, την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας, αλλά και την εκτέλεση των επιχειρησιακών τους προγραμμάτων χρειάζονται σημαντικούς πόρους. Έτσι, οι περισσότερες ΜΚΟ δέχονται εύκολα τα κρατικά κεφάλαια. Σε αυτές τις κρατικές χρηματοδοτήσεις, οι εκάστοτε κυβερνήσεις προτιμούν να υποστηρίξουν μόνο το κόστος των προγραμμάτων, ωστόσο, οι ΜΚΟ θα επιθυμούσαν χρηματοδοτήσεις ως προς τα διοικητικά έξοδα τους.

Ακολούθως, οι ΜΚΟ ενδέχεται να φαίνονται ανεξάρτητες όταν σχεδιάζουν τα δικά τους προγράμματα. Παρόλο αυτά, η κυβερνητική επιρροή μπορεί να προκύψει εάν το πρόγραμμα έχει σχεδιαστεί έτσι ώστε να καταστεί πιο πιθανό ότι θα υπάρξουν κρατικές χορηγήσεις. Επιπλέον, γνωστές και εδραιωμένες ΜΚΟ μπορούν να ζητήσουν χρηματοδότηση, με σκοπό νέα προγράμματα, αναγκάζοντας με αυτό τον τρόπο κυβερνητικούς αξιωματούχους να επανεξετάσουν την πολιτική τους.

²⁰ Βλέπε παραπάνω.

Χωρίς να υπάρχει λεπτομερής γνώση της σχέσης μεταξύ ΜΚΟ και εκάστοτε κυβέρνησης, δεν μπορεί να υπάρξει προφανής μέθοδος για τον προσδιορισμό της κατεύθυνσης επιρροής. Για παράδειγμα, οι περιβαλλοντικές ΜΚΟ μπορεί να έχουν έναν τύπο χρηματοδότησης. Ενώ, οι ομάδες διατήρησης και έρευνας μπορούν –επιτυχώς- να λάβουν κυβερνητικά κονδύλια για την υποστήριξη των προγραμμάτων τους, κάποια από αυτά τα προγράμματα είναι καινοτόμα και κάποια άλλα όχι. Στον αντίποδα, ριζοσπαστικές οργανώσεις ενδέχεται να είναι είτε απρόθυμες είτε ανίκανες να προσελκύσουν κρατικά κεφάλαια. (Willetts, 2006)

3. Η ΣΧΕΣΗ ΤΩΝ ΜΚΟ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

3.1. ΜΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

Οι Μη Κερδοσκοπικές Οργανώσεις, πλέον, πολλαπλασιάζονται με ταχύ ρυθμό. Και εξαιτίας αυτού δημιουργείται το ερώτημα περί επηρεασμού στην πολιτική συμμετοχή των αναπτυσσόμενων χωρών. Πολλοί είναι εκείνοι που υποστηρίζουν ότι οι ΜΚΟ, ακόμη και οι οργανώσεις χωρίς συγκεκριμένη πολιτική ατζέντα, μπορούν να αυξήσουν την πολιτική συμμετοχή στις δημοκρατίες. Παραδείγματος χάριν, στην ανάπτυξη δημοκρατιών με ποιοτικά εκλογικά όργανα, οι ΜΚΟ είναι πιθανό να αυξήσουν την προσέλευση των ψηφοφόρων. Καθώς η ποιότητα των εκλογικών θεσμών μειώνεται, οι ΜΚΟ διαδραματίζουν ρόλο στην αύξηση της πολιτικής διαμαρτυρίας και στην επαναφορά μιας ποιοτικής δημοκρατίας.

Επιπλέον, μελετητές θεωρούν ότι οι ΜΚΟ δεν ενθαρρύνουν ούτε αυξάνουν τις αντιδημοκρατικές συμπεριφορές, στα περισσότερα κράτη, ακόμα κι αν η αμφισβητούμενη πολιτική συμπεριφορά επιδεινωθεί (Huntington, 1996). Ωστόσο, σε αντίθεση με την πιο κυρίαρχη άποψη της κοινωνίας των πολιτών, η οποία βλέπει τις ΜΚΟ ως πανάκεια για την προώθηση της δημοκρατίας, μελετητές τονίζουν –επίσης- πόσο σημαντικό είναι οι προϋπάρχοντες δημοκρατικοί θεσμοί να ρυθμίζουν τις επιπτώσεις των ΜΚΟ, στα αναπτυσσόμενα κράτη (Putnam, 1993).

Συνεχίζοντας, δεν υπήρξε κανένας συμβιβασμός σε κανένα πολιτικό σύστημα με την ιδέα ότι η χρήση βίας δεν αποτελεί φυσιολογικό μέρος της πολιτικής διαδικασίας. Για παράδειγμα, στον ΟΗΕ, η επιθετική συμπεριφορά των μελών, αρκεί για να εγείρει το ζήτημα της αναστολής του συμβουλευτικού καθεστώτος μιας ΜΚΟ. Στις εξαιρετικές περιπτώσεις, όπου μια ομάδα επιθυμεί να διεκδικήσει οτιδήποτε με τη χρήση βίας –με τη βία να είναι αποδεκτή ως μέρος του αγώνα εναντίον ενός καταπιεστικού καθεστώτος- η εν λόγω ομάδα δεν θεωρείται ΜΚΟ. Άλλωστε, οι υποστηρικτές τους τις ονομάζουν Εθνικό Κίνημα Απελευθέρωσης, ενώ οι αντίπαλοί τους ονομάζουν τρομοκράτες. Παρόλο αυτά, μερικές φορές, αυτές οι ομάδες κερδίζουν πρόσβαση σε διακυβερνητικές οργανώσεις, σαν να ήταν κυβερνήσεις αναγνωρισμένων κρατών. Στο ΟΗΕ, δεν έχουν ταξινομηθεί ποτέ ως ΜΚΟ, αλλά μερικές έχουν λάβει διαφορετικό καθεστώς, ως παρατηρητές σε Γενικές Συνελεύσεις των Ηνωμένων Εθνών, αλλά και σε διασκέψεις των Ηνωμένων Εθνών.

Σε μεμονωμένες χώρες υπάρχουν σπάνια παραδείγματα χρήσης βίας ως σκόπιμη τακτική, από ομάδες που κανονικά θα αναφέρονταν ως ΜΚΟ. Ένα αντιπροσωπευτικό παράδειγμα είναι το Μέτωπο Απελευθέρωσης των Ζώων, στο Ηνωμένο Βασίλειο. Τα μέλη του εν λόγω κινήματος, θεωρούνται ως εγκληματίες από την κυβέρνηση και από τους πολίτες, συμπεριλαμβανομένων πολλών που υποστηρίζουν τους στόχους τους. (Willettts, 2006)

Ολοκληρώνοντας, η συμμετοχή των ΜΚΟ σε μια χώρα μπορεί να έχει ισχυρές επιπτώσεις στην πολιτική συμμετοχή. Η φύση αυτών των επιπτώσεων, όμως, εξαρτάται από την ποιότητα των εκλογικών οργάνων του εκάστοτε κράτους στο οποίο λειτουργεί η ΜΚΟ. Ενώ, η δέσμευση στη μη βία είναι ο καλύτερος σεβασμός των αρχών που καθορίζουν τι είναι μια ΜΚΟ. (Murdie, 2016)

3.2. ΜΚΟ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

Ουσιαστικά, δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ Μη Κυβερνητικής Οργάνωσης και ιδιωτικής εθελοντικής οργάνωσης. Όμως, οι ΜΚΟ εξακολουθούν να έχουν ουδέτερη σημασία και δυνατότητα εφαρμογής σε ένα ευρύ φάσμα πολιτικών παραγόντων. Ενώ, οι και ιδιωτικές εθελοντικές οργανώσεις προτείνουν την ηθική έγκριση ενός πιο περιορισμένου φάσματος ομάδων. Στην πράξη, είναι αδύνατο να συμφωνήσουν σε γενικούς όρους για να διακρίνουν την αξία από απαράδεκτες ομάδες, είτε στην εγχώρια πολιτική είτε στην παγκόσμια πολιτική. Κι αυτό, επειδή, μια τέτοια διάκριση είναι μια υποκειμενική επιλογή που γίνεται με βάση τις προτιμήσεις του κάθε παρατηρητή.

Συχνά γίνεται διάκριση μεταξύ των ομάδων συμφερόντων και των ομάδων πίεσης. Με δεδομένο ότι και οι δύο τύποι ομάδων έχουν αντίκτυπο στην κυβερνητική πολιτική. Ο όρος ομάδα συμφερόντων αναφέρεται σε οργανισμούς, όπως οι εταιρείες ή τα συνδικάτα. Όμως, η χρήση του όρου δεν είναι ικανοποιητική, καθώς σημαίνει ότι οι ομάδες αυτές ασχολούνται μόνο με την οικονομική πολιτική, ότι ενεργούν μόνο για τη διαφύλαξη της δικής τους οικονομικής θέσης, και ότι μόνο οι ομάδες με σημαντικούς οικονομικούς πόρους μπορούν να έχουν αντίκτυπο στην πολιτική. Τίποτα από τα παραπάνω δεν είναι έγκυρα. Οι βασικές ομάδες συμφερόντων ασχολούνται, επίσης, και με αξίες πέρα από τη συσσώρευση πλούτου. Τουλάχιστον επιδιώκουν την ασφάλεια και το καθεστώς. Στο μέγιστο βαθμό, έχουν ευρύτερη

ευθύνη απέναντι στην υγεία και την ασφάλεια, την κοινωνική ευημερία και τις περιβαλλοντικές αξίες.

Από την άλλη πλευρά, ο όρος ομάδα πίεσης αναφέρεται σε ένα ευρύτερο φάσμα ομάδων. Η χρήση του προορίζεται να καλύψει οργανισμούς, όπως οι οργανισμοί για το περιβάλλον και εκείνοι που ασχολούνται με τα δικαιώματα του ανθρώπου. Ουσιαστικά, είναι οργανισμοί που επιδιώκουν στόχους, από τους οποίους δεν ωφελούνται άμεσα. Ο όρος τονίζει, ακόμη, τις διαδικασίες με τις οποίες οι ομάδες κινητοποιούν την υποστήριξη για την προώθηση των πολιτικών τους αξιών. Η αντίθεση μεταξύ των ομάδων συμφερόντων και των ομάδων πίεσης μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να αναλυθεί μια αντίθεση μεταξύ αντικειμενικών και υποκειμενικών στόχων, και ως εκ τούτου προνόμιο της επιδίωξης οικονομικών αποδόσεων πάνω στις περιβαλλοντικές και άλλες αφηρημένες αξίες.

Μια παρόμοια διάκριση γίνεται στις Ηνωμένες Πολιτείες, αλλά ισχυρότερη και με διαφορετικούς κανονιστικούς συνειρμούς. Η αναφορά μιας ομάδας πίεσης φαίνεται να υπονοεί την παράνομη χρήση του πλούτου με μυστικό τρόπο. Ενώ ιδιωτικές εθελοντικές οργανώσεις ή ομάδες δημοσίου συμφέροντος έχουν μια θετική εικόνα. Ακόμη, υπάρχει ένα λογικό πρόβλημα με τη διάκριση μεταξύ των παραπάνω αναφερόμενων ομάδων, με τη συμμετοχή σε μια ομάδα πίεσης να είναι ιδιωτική και εθελοντική. Στον αντίποδα, το δημόσιο συμφέρον φαίνεται να καλύπτει το γενικό συμφέρον, με αντικειμενικό τρόπο. Αλλά είναι μια ουσιαστικά αμφισβητούμενη έννοια, τόσο ως προς το τι είναι το κοινό, όσο και ως προς τον προσδιορισμό του κοινού συμφέροντος. Άλλωστε, η άποψη ενός ατόμου για το δημόσιο συμφέρον, μπορεί να θεωρηθεί από άλλο άτομο, ως ισχυρισμό απαράδεκτων αξιών, ιδεολογικού εξτρεμισμού ή ειδικής παρακλήσεως.

Συνεχίζοντας, η διάκριση μεταξύ ομάδων συμφερόντων και ομάδων πίεσης και ιδιωτικών εθελοντικών οργανώσεων δεν έχει αναλυτική αξία. Όλες οι ομάδες πίεσης και οι εθελοντικές οργανώσεις έχουν κάποια συμφέροντα που θέλουν να προστατεύσουν, ακόμα και αν είναι μόνο η διατήρηση της φήμης τους, η αύξηση του αριθμού των ενεργών υποστηρικτών ή η απόκτηση επαρκών εσόδων για την αποτελεσματική λειτουργία. Οι οργανώσεις που ασχολούνται με τη καταπολέμηση των σύγχρονων προβλημάτων των ανθρώπων χρησιμοποιούν εξελιγμένες εκστρατείες δημοσίων σχέσεων για την άντληση κεφαλαίων, και τις συνήθεις τεχνικές άσκησης πίεσης, όταν η φορολογική πολιτική του δημοσίου επηρεάζει το εισόδημά τους. Ομοίως, όλες οι

ομάδες συμφερόντων έχουν πολιτική σημασία, ακριβώς επειδή η άσκηση πίεσης τους επηρεάζει τα κοινωνικά και πολιτικά αποτελέσματα. Όταν ασχολούνται με πολιτικές συζητήσεις, οι εκπρόσωποι των εν λόγω εταιρειών υποστηρίζουν συχνά γενικές αφηρημένες αξίες που ξεπερνούν συγκεκριμένα συμφέροντα τους.

Επιπρόσθετα, οι συνδικαλιστικές οργανώσεις προχωρούν συνήθως πολύ περισσότερο από τις εταιρείες, καθιστώντας σαφές ότι υποστηρίζουν ένα ευρύ φάσμα πολιτικών αξιών. Διαθέτουν, ακόμη, χρήματα, προσωπικό, και άλλους πόρους για εκστρατείες, τόσο ανεξάρτητα όσο και σε συνεργασία με άλλες ομάδες πίεσης.

Οι εταιρείες μπορούν να αμφισβητήσουν το δημόσιο συμφέρον και την κοινή γνώμη, αλλά με κίνδυνο να βλάψουν τη δημόσια φήμη τους, τις αξίες τους, και το εισόδημά τους. Από την άλλη πλευρά, πολλοί οργανισμοί προωθούν θετικά αυτό που συχνά θεωρείται ως δημόσιο συμφέρον. Οι οργανισμοί αυτοί μπορούν να φέρουν κέρδη σε φιλανθρωπικές δραστηριότητες, να προσδιορίσουν άμεσα τις περιβαλλοντικές αξίες, επωφελούμενες από τον πράσινο καταναλωτισμό, καθώς και να μειώσουν την κατανάλωση ενέργειας και πρώτων υλών, αποβλέποντας στη μείωση του κόστους.

Από μια άλλη οπτική γωνία, οι διπλωμάτες επιθυμούν να ισχυρίζονται ότι επιδιώκουν το εθνικό συμφέρον μιας ενωμένης κοινωνίας, και ως αποτέλεσμα δεν δέχονται τις σχέσεις τους με ομάδες συμφερόντων ή ομάδες πίεσης. Προτιμούν τον τίτλο, της μη κυβερνητικής οργανώσεις. Η σκέψη πίσω από την έννοια μιας ομάδας δημόσιου ενδιαφέροντος μεταφέρθηκε στη στάση ορισμένων ανθρώπων απέναντι στις ΜΚΟ. Επιπλέον, οι όροι -ομάδα συμφερόντων, ομάδα πίεσης, και ιδιωτική εθελοντική οργάνωση- θα μπορούσαν να εφαρμοστούν νόμιμα στις περισσότερες ΜΚΟ. Ωστόσο, στις περισσότερες πολιτικές διαδικασίες, σε παγκόσμιο επίπεδο, υπάρχει αμοιβαία συνύπαρξη για να κρύβονται (οι εν λόγω όροι) πίσω από τις μη αμφισβητούμενες μη κυβερνητικές οργανώσεις. (Willetts, 2006)

3.3. ΜΚΟ ΚΑΙ Η ΣΧΕΣΗ ΤΟΥΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

Από τις πρώτες ημέρες δημιουργίας των Ηνωμένων Εθνών, οργανώσεις όπως το Διεθνές Εμπορικό Επιμελητήριο, η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας, και παρόμοιες οργανώσεις για

συγκεκριμένους οικονομικούς τομείς, συμπεριλήφθηκαν μεταξύ των Μη Κερδοσκοπικών Οργανισμών. Όμως, οι εν λόγω οργανώσεις, μέχρι τη δεκαετία του 1990, δεν είχαν μεγάλη σημασία για τα ίδια τα Ηνωμένα Έθνη, αλλά πάντοτε ήταν σημαντικές σε εξειδικευμένους οργανισμούς.

Το 1992, η Διάσκεψη Κορυφή του ΟΗΕ στο Ρίο (η Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη) ήταν να προσελκύσει τις εταιρείες σε παγκόσμια περιβαλλοντική πολιτική, και επομένως να εμπλουτίσει περισσότερο το έργο του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου των Ηνωμένων Εθνών. Το πιο σημαντικό που επιτεύχθηκε ήταν το Παγκόσμιο Επιχειρηματικό Συμβούλιο για την Αειφόρο Ανάπτυξη, ένας διάδοχος των διαφόρων προθαλάμων που επικεντρώθηκαν στη Σύνοδο Κορυφής. Σκοπός ήταν η προώθηση φιλικών προς το περιβάλλον επιχειρήσεων.

Συνεχίζοντας, οι πετρελαϊκές εταιρείες έχουν υγιή περιβαλλοντικά προσόντα σε ορισμένες συνεδριάσεις, αλλά όχι σε άλλες. Για παράδειγμα, το Διεθνές Ναυτιλιακό Φόρουμ Πετρελαϊκών Εταιρειών συμβάλλει ουσιαστικά στη μείωση της θαλάσσιας ρύπανσης από το πετρέλαιο. Από την άλλη πλευρά, ο Παγκόσμιος Συνασπισμός για το Κλίμα είναι αντίθετος στη μείωση της κατανάλωσης πετρελαίου. Το Διεθνές Ναυτιλιακό Φόρουμ Πετρελαϊκών Εταιρειών έχει καταχωρηθεί ως ΜΚΟ, από τον Διεθνή Ναυτιλιακό Οργανισμό. Ενώ, ο Παγκόσμιος Συνασπισμός για το Κλίμα έχει γίνει δεκτός ως παρατηρητής στις συνόδους για την κλιματική αλλαγή.

Στο Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ στο Νταβός, τον Ιανουάριο 1999, ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ -Κόφι Ανάν- κάλεσε ρητώς τις εταιρείες να διευρύνουν τις κοινωνικές τους ευθύνες με τη σύναψη ενός Παγκόσμιου Συμφώνου με τον ΟΗΕ. Οι εταιρείες που συμφώνησαν υιοθέτησαν εννέα αρχές, οι οποίες κάλυπταν την προώθηση ενός συνόλου βασικών αξιών στους τομείς των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των εργασιακών προτύπων και της προστασίας του περιβάλλοντος. Σύντομα, οι παγκόσμιες επιχειρήσεις, αρκετές εκατοντάδες εθνικές επιχειρήσεις, και η Διεθνής Συνομοσπονδία Ελεύθερων Συνδικάτων απάντησαν θετικά, αλλά μερικές από τις ΜΚΟ σχετικές με τα ανθρώπινα δικαιώματα, το περιβάλλον και την ανάπτυξη, το έκαναν. Παραμένει μια βαθιά καχυποψία, μεταξύ πολλών τέτοιων ΜΚΟ, σχετικά με τη δυνατότητα των εταιρειών να εφαρμόζουν δεσμεύσεις για κοινωνική ευθύνη.

Παρά την υποψία επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, ορισμένες ΜΚΟ επέλεξαν να συμμετάσχουν άμεσα σε συμφωνίες, για τη διατύπωση και παρακολούθηση δηλώσεων επιχειρηματικής ηθικής. Αυτό έγινε τόσο σε επίπεδο βιομηχανίας όσο και με μεμονωμένες εταιρείες. Για παράδειγμα, το WWF ανέλαβε ηγετικό ρόλο στη συγκρότηση του Συμβουλίου Διαχείρισης Δασών, το 1993, και του Συμβουλίου για την Προστασία του Θαλάσσιου Περιβάλλοντος, το 1996. Κάθε Συμβούλιο εργάζεται για την προώθηση βιώσιμων πρακτικών, με τις συμμετέχουσες εταιρείες να επωφελούνται έχοντας, τα προϊόντα τους, εγκριθεί από τις ΜΚΟ ως φιλικά προς το περιβάλλον. Ομοίως, διάφορες εταιρείες διενεργούν περιβαλλοντικούς και/ή κοινωνικούς ελέγχους σε ετήσια βάση, από ανεξάρτητους αξιολογητές.

Ορισμένες κυβερνητικές οικονομικές οργανώσεις επιτρέπουν σε μια μεμονωμένη επιχείρηση να έχει πρόσβαση σε στοιχεία των ΜΚΟ. Αλλά αυτό ισχύει μόνο σε περιπτώσεις όπου υπάρχουν χαλαρές διαδικασίες, και όχι τυπικές θεσμικές ρυθμίσεις. Ωστόσο, όπως και με τα πολιτικά κόμματα, οι μη κερδοσκοπικές ομοσπονδίες εταιρειών, που έχουν δημιουργηθεί για τη συνεργασία σε ολόκληρη τη βιομηχανία είναι ευρέως αποδεκτές. (Willettts, 2006)

3.4. ΜΚΟ ΚΑΙ ΕΚΔΗΜΟΚΡΑΤΙΣΜΟΣ

Αν και η δημοκρατία δεν προσφέρει εγγυήσεις, υπάρχει αυξανόμενη παγκόσμια συνειδητοποίηση ότι τα κατασταλτικά κυβερνητικά συστήματα δεν είναι σε θέση να εφαρμόσουν τις κοινωνικοοικονομικές και περιβαλλοντικές αλλαγές που είναι απαραίτητες για την επιβίωση της ανθρωπότητας. Από μόνες τους οι διαδηλώσεις δεν δημιουργούν δημοκρατία. Προκειμένου να δημιουργηθεί η δημοκρατία και διατηρηθεί η αλλαγή, πρέπει να υπάρξει μια ανθηρή κοινότητα αυτόνομων μη κυβερνητικών θεσμών -με άλλα λόγια, μια κοινωνία των πολιτών.

Ωστόσο, τα καλά νέα είναι ότι οι Μη Κερδοσκοπικοί Οργανισμοί άρχισαν (εδώ και αρκετά χρόνια) να αντιμετωπίζουν θέματα που αγνοούσαν οι κυβερνήσεις, αρχίζοντας να στρέφονται προς τον εκδημοκρατισμό. Για παράδειγμα, τη δεκαετία του 1970 ιδρύθηκαν χιλιάδες ΜΚΟ που επικεντρώθηκαν στην αειφόρο ανάπτυξη. Η δεκαετία του 1980 είδε την άνοδο των ΜΚΟ για τα ανθρώπινα δικαιώματα (ακόμη και πριν από την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης). Ενώ, τη δεκαετία του 1990, μια νέα μορφή ΜΚΟ άρχισε να υιοθετεί δημοκρατικές ιδέες και να

αναζωογονεί τις τοπικές δημοκρατικές παραδόσεις, όπως τα συμβούλια των χωριών. Στο Τατζικιστάν, μια ΜΚΟ που ονομαζόταν Jahan, ήταν σε θέση να εκπαιδεύσει εκ νέου την τοπική αστυνομία στη νομοθεσία για τα ανθρώπινα δικαιώματα, και την ανθρώπινη μεταχείριση των υπόπτων.

Η δεκαετία του 1990, έφερε, επίσης, την έννοια της κοινωνίας των πολιτών, μέσα από τέσσερις διαδικασίες αμοιβαίας ενίσχυσης των αλλαγών. Τα Ηνωμένα Έθνη χρησιμοποίησαν τον όρο κοινωνία των πολιτών για να εκφράσουν την επιθυμία τους να ενισχύσουν τις σχέσεις τους, τόσο με τις ιδιωτικές εταιρείες όσο και με ΜΚΟ. Το αποτέλεσμα ήταν έντονες διαμαρτυρίες, από τις ΜΚΟ που κατηγορούσαν τις ιδιωτικές εταιρείες για κοινωνική εκμετάλλευση, φτώχεια, και υποβάθμιση του περιβάλλοντος. Άλλωστε, τα χρόνια εκείνα υπήρξε ραγδαία ανάπτυξη στις τεχνολογίες επικοινωνίας. Ενώ, αναγνωρίστηκαν οι νέες μορφές ιδιωτικών ενώσεων, και οι διακρατικές κοινοτικές οργανώσεις.

Επιπλέον, η πτώση των κομμουνιστικών καθεστώτων στην Ανατολική Ευρώπη και τα στρατιωτικά καθεστώτα στις αναπτυσσόμενες χώρες προώθησαν τη συμμετοχή στα νέα δημοκρατικά συστήματα, με τις διασκέψεις του ΟΗΕ να παράγουν μια παγκόσμια δημόσια δέσμευση με διακυβερνητικά γεγονότα. Οι διοικητές και οι διακυβερνητικοί οργανισμοί των Ηνωμένων Εθνών επιδίωκαν να ξεπεράσουν τις κρίσεις που δημιουργούνταν από την μονομερή διαχείριση των αμερικανικών διοικήσεων, και την αποτυχία του Αμερικάνικου Κογκρέσου να επιτύχει οικονομικές υποχρεώσεις προς τις ΗΠΑ, απευθύνοντας στην παγκόσμια κοινωνία των πολιτών ως πηγή νομιμότητας για τις διεθνείς συνεργασίες και λειτουργίες.

Δυστυχώς, η κοινωνία των πολιτών εμπλέκεται ακόμη και σε αντιφατικές και αμφισβητούμενες έννοιες. Σε αντίθεση με την ανεπάρκεια των δραστηριοτήτων της κοινωνίας των πολιτών σε προηγούμενα αυταρχικά καθεστώτα, μερικές φορές υπονοείται ότι η κοινωνία των πολιτών βρίσκεται σε αντίθεση με την κυβέρνηση. Ωστόσο, υπάρχουν και μελετητές που λαμβάνουν υπόψη τους την αντίθετη άποψη. Θεωρούν, δηλαδή, ότι η κοινωνία των πολιτών ενσωματώνεται με το κράτος, με σκοπό τη διατήρηση της αστικής ηγεμονίας στις καπιταλιστικές κοινωνίες. Μια δεύτερη σύγχυση είναι εάν η κοινωνία των πολιτών συμπεριλαμβάνει ή όχι τις οικονομικές δραστηριότητες. Για μερικούς, η κοινωνία των πολιτών συμπεριλαμβάνει τα πάντα, εκτός από την κυβέρνηση. Για άλλους, όμως, υπάρχουν τρεις ξεχωριστές σφαίρες, οι οποίες είναι η κυβέρνηση, η κοινωνία των πολιτών, και η οικονομία.

Στον αντίποδα, ορισμένοι θέλουν να δουν την κοινωνία των πολιτών από μια θετική πλευρά, και να αποκλείσουν ότι τους απογοητεύουν. (Willetts, 2006)

Όμως, παρά την ραγδαία ανάπτυξη των ΜΚΟ τα τελευταία πενήντα χρόνια, οι αυταρχικές κυβερνήσεις καταστρέφουν την πορεία αυτών. Πριν από δεκαπέντε χρόνια περίπου, οι περισσότερες κυβερνήσεις ήταν ιδιαίτερα αυταρχικές, και είτε αγνοούσαν την κοινωνία των πολιτών είτε την απέρριπταν ως ασήμαντη. Πλέον, οι κυβερνήσεις φοβούνται την πολιτική αντιπολίτευση και καταργούν συστηματικά την κοινωνία των πολιτών και εκείνους που την υποστηρίζουν.

Μεταξύ ορισμένων πολιτικών ακτιβιστών, υπάρχει μια τάση να βλέπουν ιδιαίτερα ιεραρχικές οργανώσεις, ως συντηρητικές και καταπιεστικές. Ως αποτέλεσμα, οι ΜΚΟ μπορούν να θεωρηθούν ως τμήμα της καθιερωμένης τάξης. Η άποψη αυτή ενισχύεται και από το γεγονός ότι οι διακεκριμένες ΜΚΟ μπορεί να έχουν μακρά ιστορία, σύνθετες δομές, και ηγεσία που ασχολείται περισσότερο με την παγκόσμια πολιτική, παρά με τα μέλη και τους υποστηρικτές τους. Ακολούθως, η ιδέα ενός κινήματος επικαλείται ταυτόχρονα δύο διαφορετικές ιδέες, τον πολιτικό αντίκτυπο της μαζικής δράσης, και τον ρόλο του μεμονωμένου ατόμου που ακούει ανεξάρτητα τη δική του φωνή. Το παλαιότερο παράδειγμα είναι το εργατικό κίνημα, το οποίο χρονολογείται από το 19^ο αιώνα. Από τη δεκαετία του 1960, όμως, έχουν αναφερθεί τα νέα κοινωνικά κινήματα, όπως αυτά για την ειρήνη, τα δικαιώματα των γυναικών, την ανάπτυξη, το περιβάλλον και τον αντιρατσισμό. Ήταν νέα, εν μέρει επειδή δεν βασίζονταν σε ταξικές διαιρέσεις, και εν μέρει επειδή πραγματοποίησαν νέες μεθόδους μαζικής κινητοποίησης.

Στην πράξη, η συντηρητική, ριζική αντίθεση μεταξύ των ΜΚΟ και των κοινωνικών κινήματων δεν μπορεί να διατηρηθεί. Υπάρχουν τόσο συντηρητικές, όσο και ριζοσπαστικές ΜΚΟ, καθώς και πολλές άλλες πολιτικές απόψεις. Υπάρχουν, ακόμη, μελετητές, οι οποίοι αναφέρονται σε προοδευτικά κοινωνικά κινήματα, σαν να ήταν όλα τα κοινωνικά κινήματα προοδευτικά. Με αυτό δηλώνουν ότι αγνοούν την ύπαρξη αντιδραστικών κοινωνικών κινήματων, όπως οι νεοφασίστες και οι ρατσιστές. Κινήματα, τα οποία δεν μπορούν να διακριθούν από άλλα με αντικειμενικά κριτήρια.

Συνεχίζοντας, ένα από τα πιο εντυπωσιακά χαρακτηριστικά σχετικά με τις ΜΚΟ είναι η ποικιλομορφία των τομέων τους, και η συμβολή τους στην κοινωνία των πολιτών και τη

δημοκρατία. Ωστόσο, η εξερεύνηση αυτής της πολυπλοκότητας συχνά αποφεύγεται υπέρ μιας κανονιστικής προσέγγισης, στην οποία η προφανώς αμοιβαία ενισχυτική σχέση μεταξύ των ΜΚΟ, της κοινωνίας των πολιτών και του κράτους υποστηρίζεται από μια φιλελεύθερη δημοκρατική υπόθεση, και όχι από μια δέσμευση με ευρύτερες συζητήσεις σχετικά με την πολιτική ανάπτυξης. (Mercer, 2002)

Επιπλέον, οι ΜΚΟ δεν πρέπει να έρχονται σε αντίθεση με τα κοινωνικά κινήματα, καθώς οι ίδιες οι ΜΚΟ αποτελούν βασικά συστατικά των κοινωνικών κινήματων. Εάν η ιδέα πρόκειται να φτάσει σε μεγάλο αριθμό ανθρώπων, πρέπει να κινητοποιηθούν πόροι, και να διατεθούν για τις διαδικασίες επικοινωνίας. Για να γίνουν επιδείξεις, πρέπει να οργανωθούν. Εάν μια κίνηση πρόκειται να επιφέρει αλλαγές, πρέπει να επιλεγούν προτεραιότητες και να οριστούν στόχοι. Εάν μια διαμαρτυρία διαρκεί περισσότερο από μερικές μέρες για να γίνει ένα κίνημα, οι υπάρχουσες οργανώσεις ή οι νέες οργανώσεις θα παράσχουν τον σκελετό που μετατρέπει μια άμορφη μάζα σε ένα ισχυρό σώμα.

Αυτό, όμως, δεν σημαίνει ότι τα κοινωνικά κινήματα αποτελούνται αποκλειστικά από ΜΚΟ. Ένα κοινωνικό κίνημα αποτελείται από μια σειρά οργανώσεων που συνεργάζονται για κάποιο κοινό σκοπό, ο οποίος σκοπός είναι επιτακτικός για να δημιουργήσει μια αίσθηση συλλογικής ταυτότητας, μαζί με όλους τους ανθρώπους μέσα και έξω από τις οργανώσεις, οι οποίοι προσδιορίζονται με τους κοινούς στόχους και τη συλλογική ταυτότητα. Έτσι, ένα κοινωνικό κίνημα είναι κάτι περισσότερο από ένα συνασπισμό ΜΚΟ, και λιγότερο από την κοινωνία, ως σύνολο.

Ακολούθως, πλούσιοι χορηγοί και διεθνείς ΜΚΟ θα πρέπει να μάθουν και να προσεγγίσουν τις χιλιάδες αυτοδιοικούμενες ΜΚΟ, που προωθούν την αλλαγή στις χώρες καταγωγής τους. Παραδείγματα μικρών καινοτόμων διεθνών ΜΚΟ που έφτασαν επιτυχώς σε τοπικούς ακτιβιστές είναι ο Otpor!, ένας οργανισμός με επικεφαλής τον ακτιβιστή που βοήθησε στην πτώση του Σέρβου προέδρου Σλόμπονταν Μιλόσεβιτς, το 2000. Ομοίως, το Ίδρυμα Άλμπερτ Αϊνστάιν επιδιώκει να ενθαρρύνει τη μη βίαιη δράση και τον εκδημοκρατισμό, στις αναπτυσσόμενες χώρες.

Ολοκληρώνοντας, παρά τα διάφορα αυτά προβλήματα, η κοινωνία των πολιτών είναι ένας χρήσιμος τρόπος να ξεπεραστούν οι παραδοσιακές ΜΚΟ, και να γίνει αναφορά σε όλους τους

τρόπους κινητοποίησης διαφόρων μη κυβερνητικών φορέων. Παρόλο αυτά, είναι απαραίτητο να υπάρχει ρητή αναφορά στο εάν περιλαμβάνονται ή όχι οι οικονομικοί παράγοντες. Ακόμη, οι διεθνείς και οι εγχώριες οργανώσεις πρέπει να συνεργάζονται σε διάφορα σχέδια και να διευκολύνουν τις ανταλλαγές μεταξύ των πρακτικών και των δεξιοτήτων μεταξύ των διαφόρων εθνικών και διεθνών ΜΚΟ. Τέτοιες ανταλλαγές μπορεί να υπάρξει σε προγράμματα καταπολέμησης της διαφθοράς, στο συντονισμό της μεταρρύθμισης του διεθνούς και εθνικού δικαίου, στον εκδημοκρατισμό, στην ανάπτυξη, καθώς και στα ανθρώπινα δικαιώματα. Βασιζόμενοι σε ότι κάνουν ήδη οι ΜΚΟ για τον εκδημοκρατισμό και υποστηρίζοντας τις προσπάθειές τους να μάθουν ο ένας από τον άλλο, οι διεθνείς παράγοντες και κυβερνήσεις μπορούν να συμβάλουν σε ένα καλύτερο μέλλον. (Devex, 2013)

4. Η ΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΜΚΟ ΣΤΙΣ ΑΝΑΠΤΥΓΜΕΝΕΣ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ

Οι Μη Κερδοσκοπικοί Οργανισμοί διαδραματίζουν ένα σημαντικό ρόλο στην οικονομική και κοινωνικοπολιτιστική ανάπτυξη των αναπτυσσόμενων χωρών. Παρέχουν υπηρεσίες στην κοινωνία μέσω έργων ευημερίας, οι οποίες αποσκοπούν στην ανάπτυξη αυτής (ήτοι κοινωνίας). Βοηθάνε σε εθνικές καταστροφές, και προωθούν την βιώσιμη ανάπτυξη δημοκρατικών κινημάτων.

Στην παρούσα ενότητα τα παρουσιάσουμε το παράδειγμα της CARE στην Υεμένη. Η CARE ιδρύθηκε το 1945, από 22 αμερικανικές οργανώσεις, με σκοπό την παροχή πακέτων φαγητών σε επιζώντες του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Μέσα στους χιλιάδες Αμερικάνους που βοήθησαν στο έργο αυτό, ήταν και ο τότε Πρόεδρος των ΗΠΑ, Χάρυ Τρούμαν. Τα πρώτα πακέτα, 15.000 σε αριθμό, έφτασαν στο λιμάνι της Χάβρης (Γαλλία), στις 11 Μαΐου 1946.

Πλέον, η CARE είναι ένας παγκόσμιος ηγέτης στο τομέα των ΜΚΟ, αφιερωμένη στη καταπολέμηση και την εξάλειψη της φτώχειας. Αποστολή της είναι να σώσει ζωές, να νικήσει τη φτώχεια, και να επιτύχει κοινωνική δικαιοσύνη παγκοσμίως. Όραμα της ένας κόσμος ελπίδας, ανοχής, και κοινωνικής δικαιοσύνης, όπου η φτώχεια έχει ξεπεραστεί και όλοι οι άνθρωποι ζουν με αξιοπρέπεια και ασφάλεια.

4.1. Η CARE ΣΤΗΝ YEMENH

Η Υεμένη έχει σήμερα το μεγαλύτερο επίπεδο ανθρωπιστικών αναγκών στον κόσμο. Σχεδόν 16 εκατομμύρια άνθρωποι δεν έχουν αρκετό φαγητό και χρειάζονται άμεση βοήθεια έκτακτης ανάγκης. Οι εμφύλιες συγκρούσεις που επικρατούν στη χώρα έχουν οδηγήσει σε περισσότερους από 10.000 θανάτους, ενώ πάνω δύο εκατομμύρια άνθρωποι έχουν εκτοπιστεί, αναζητώντας καταφύγιο από τις ασθένειες και τη βία. Η πείνα είναι ένα άμεσο αποτέλεσμα του πολέμου, και μπορεί να εξαλειφθεί πλήρως μόνο με το τέλος των συγκρούσεων.

Ο πόλεμος στην Υεμένη έχει δυσανάλογο αντίκτυπο στις γυναίκες και στα κορίτσια, οι οποίες εκτίθενται σε αυξημένο κίνδυνο βίας, εκμετάλλευσης και κακοποίησης. Ενώ παράλληλα

έχουν πιο δύσκολη πρόσβαση στη βασική υγειονομική περίθαλψη, συμπεριλαμβανομένης της υγείας των μητέρων και των παιδιών. Οι γυναίκες και τα παιδιά πεθαίνουν από τον υποσιτισμό, με τη κατάσταση ολοένα και να χειροτερεύει. Αναλυτικότερα, 1,8 εκατομμύρια παιδιά υποφέρουν από οξύ υποσιτισμό, εκ των οποίων 400.000 είναι κάτω των πέντε ετών. Υπάρχουν περίπου 1,1 εκατομμύρια υποσιτισμένες έγκυες και θηλάζουσες γυναίκες. Ακόμη, περισσότερες από 3,25 εκατομμύρια γυναίκες στην Υεμένη αντιμετωπίζουν αυξημένους κινδύνους για την υγεία και την προστασία τους.

Συνεχίζοντας, ο μη κερδοσκοπικός οργανισμός CARE προσφέρει κάθε μήνα βοήθεια σε ένα εκατομμύριο από τους πιο ευάλωτους κατοίκους της Υεμένης (με βλέψεις ο αριθμός αυτός να φθάσει τα δύο εκατομμύρια, μέσα από τη σωστή βοήθεια), παρέχοντας υπηρεσίες βασικής διατροφής, νερού και αποχέτευσης. Οι εμφύλιες συγκρούσεις στοχεύουν τους πολίτες και τις κατεστραμμένες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων δρόμων, λιμανιών και ιατρικών εγκαταστάσεων. Παρόλο αυτά, η CARE εργάζεται ακούραστα για να φτάσει σε όσους έχουν ανάγκη. Άλλωστε, η CARE είναι παρούσα στην Υεμένη από το 1992, και ως εκ τούτου γνωρίζει πολύ καλά τη χώρα. Διαθέτει, ακόμη βασικό προσωπικό που εδρεύει σε όλα τα γραφεία της περιοχής, γεγονός που της επιτρέπει να μεγεθύνει το έργο της στη χώρα.

Επιπλέον, η CARE αναγνωρίζει ότι οι γυναίκες είναι πιο ευάλωτες. Η φροντίδα της CARE εξασφαλίζει τη συμμετοχή των γυναικών στις επιτροπές επιλογής των δικαιούχων, οι οποίες απευθύνονται ειδικά σε ευάλωτα γυναικοκρατούμενα νοικοκυριά.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι Μη Κερδοσκοπικοί Οργανισμοί αναγνωρίζονται πλέον ως βασικοί παράγοντες των σημερινών σύγχρονων κοινωνιών, βοηθώντας στην ανάπτυξη και εξάπλωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της ανθρωπιστικής δράσης, καθώς και στην προστασία του περιβάλλοντος, και της δημόσιας υγείας. Πέρα από την πρόσφατη δημοσιότητα αυτών, ο όρος σχηματίστηκε το 1945, με την εμφάνιση του ΟΗΕ. Σαν ιδεολογία υπήρχαν ήδη από τον 19^ο αιώνα (ίσως και νωρίτερα). Ενώ, άρχισαν να γίνονται ιδιαίτερα δημοφιλείς από τη δεκαετία του 1970 και ύστερα.

Στην παραπάνω εργασία παρουσιάσαμε εκτενώς τους Μη Κερδοσκοπικούς Οργανισμούς, αναφερόμενοι στην εξέλιξη τους, στη σημαντικότητα τους, και αναλύοντας τη δομή, τους τύπους τους, αλλά και τα νομικά καταστατικά τους. Επιπλέον, δεν παραλείψαμε να παραθέσουμε μια εκτενή αναφορά στη σχέση των ΜΚΟ με την κοινωνία. Αναφέραμε, ακόμη, και παράδειγμα βοήθειας που προσφέρει η CARE στην Υεμένη.

Η δημοσιότητα των ΜΚΟ τα τελευταία χρόνια έχει φέρει και στο επίκεντρο και κάποια αρνητικά στοιχεία αυτών, όπως πρόσφατες ανακαλύψεις για ξέπλυμα χρήματος μέσω ΜΚΟ στη χώρα μας. Ωστόσο, η σημαντικότητα αυτών και η βοήθεια που αυτές προσφέρουν, κυρίως στις αναπτυσσόμενες χώρες είναι αδιαμφισβήτητη. Οι ΜΚΟ, παγκοσμίως, προσπαθούν να ανοικοδομήσουν πληγέντες -από φυσικές καταστροφές ή συγκρούσεις- περιοχές. Κάνουν εκστρατείες για τα ανθρώπινα δικαιώματα και για την εξάλειψη της φτώχειας, καθώς και πολλές άλλες δραστηριότητες που βοηθούν τους ανθρώπους που έχουν ανάγκη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΙΒΛΙΑ & ΑΡΘΡΑ

- Barnett, M., & Finnemore, M. (1999). The Politics, Power, and Pathologies of International Organizations. *International Organization*, Τόμος 53(4), σσ. 699 - 732.
- Charnovitz. (1997). Two centuries of participation: NGOs and international governance. *Michigan Journal of International Law*, Τόμος 18(2), σσ. 183 - 286.
- Charnovitz. (2006). Nongovernmental Organizations and International Law. *George Washington University Law School*.
- Cousins, W. (1991). "Non-Governmental Initiatives" in ADB. *The Urban Poor and Basic Infrastructure Services in Asia and the Pacific*. Manila: Asian Development Bank.
- Habiba, I. (2017). NGOS and development work in developing countries: A . *American Journal of Innovative Research and Applied Sciences*.
- Huntington, S. (1996). *Political Order in Changing Societies*. New York, USA: Yale University Press.
- Lewis, D. (2010). Nongovernmental Organizations, Definition and History. *International Encyclopedia of Civil Society*, σσ. 1056 - 1062.
- Mercer, C. (2002). NGOs, civil society and democratization: a critical review of the literature. *Progress in Development Studies*, Τόμος 2(01), σσ. 5 - 22.
- Murdie, A. (2016). Perspective on Politics. *American Political Science Association*, Τόμος 14(01), σσ. 181 - 182.
- Putnam, R. (1993). *Making Democracy Work*. New Jersey, USA: Princeton University Press.

- Senku, I. (2019). Types and roles of NGO. green youth brigade. India.
- UIA. (2007). Growth In International Organizations, 1950 - 2006. *Union of International Associations*.
- Willets, P. (2006). What is a Non-Governmental Organization? *Advance Reading for participants of the Human Rights NGO Capacity-Building Programme*. Iraq.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

- CARE. (2019). *CARE package*. Ανάκτηση από: CARE: <https://www.care.org/care-package> [Πρόσβαση 20 Μαΐου 2019]
- CARE. (2019). *Humanitarian crisis in Yemen*. Ανάκτηση από: CARE: <https://www.care.org/emergencies/yemen-humanitarian-crisis> [Πρόσβαση 21 Μαΐου 2019]
- CARE. (2019). *Mission and Vision*. Ανάκτηση από: CARE: <https://www.care.org/about/mission-vision> [Πρόσβαση 20 Μαΐου 2019]
- CSI. (2019). *About Us*. Ανάκτηση από: Christian Solidarity International : <https://csi-usa.org/about-us/> [Πρόσβαση 13 Μαΐου 2019]
- Devex. (2013). *NGOs and democratization*. Ανάκτηση από: Devex: <https://www.devex.com/news/ngos-and-democratization-81592> [Πρόσβαση 17 Μαΐου 2019]
- economy. (2019). *What is the development industry, and how has it changed over time?* Ανάκτηση από: economy: <https://www.ecnmy.org/learn/your-world/international-development/development-industry/> [Πρόσβαση 02 Μαΐου 2019]
- Hall-Jones, P. (2006). *The Rise and Rise of NGOs*. Ανάκτηση από: Public Service International:

<https://www.globalpolicy.org/component/content/article/176/31937.html>
[Πρόσβαση 02 Μαΐου 2019]

IDI. (2019). *About the Institute*. Ανάκτηση από: Institut de droit International:
<http://www.idi-iil.org/en/a-propos/> [Πρόσβαση 13 Μαΐου 2019]

ILA. (2019). *About Us*. Ανάκτηση από: International Law Association:
<http://www.ila-hq.org/index.php/about-us> [Πρόσβαση 13 Μαΐου 2019]

Investopedia. (2019). *What is an NGO (Non-Governmental Organization)?*
Ανάκτηση από: Investopedia:
<https://www.investopedia.com/ask/answers/13/what-is-non-government-organization.asp> [Πρόσβαση 10 Μαΐου 2019]

Κουκάκης, Θ. (2019). *Αποκλειστικό: Ξέπλυμα χρήματος μέσω ΜΚΟ στην Ελλάδα – Τι διερευνούν οι Αρχές*. Ανάκτηση από: CNN:
<https://www.cnn.gr/oikonomia/story/175125/apokleistiko-xerplyma-xrimatos-meso-mko-stin-ellada-ti-diereynoyn-oi-arxes> [Πρόσβαση 20 Μαΐου 2019]

NAO. (2010). *What are third sector organisations and their benefits for commissioners?* Ανάκτηση από: National Audit Office:
<https://www.nao.org.uk/successful-commissioning/introduction/what-are-civil-society-organisations-and-their-benefits-for-commissioners/>
[Πρόσβαση 02 Μαΐου 2019]

Oxfam. (2019). *History of Oxfam International*. Ανάκτηση από: Oxfam International:
<https://www.oxfam.org/en/countries/history-oxfam-international> [Πρόσβαση 02 Μαΐου 2019]

UN. (2019). 22. *International Convention relating to the Simplification of Customs Formalities*. Ανάκτηση από: United Nations. Treaty Collection:
https://treaties.un.org/Pages/LONViewDetails.aspx?src=LON&id=565&chapter=30&clang=_en [Πρόσβαση 02 Μαΐου 2019]

UNFCCC. (2014). *Participation breakdown by constituency*. Ανάκτηση από:
United Nations Framework Convention on Climate Change:
http://unfccc.int/files/documentation/submissions_from_observers/application/pdf/participation_breakdown_by_constituency.pdf [Πρόσβαση 20
Μαΐου 2019]

Willets, P. (2015). *The Growth in the Number of NGOs in Consultative Status with the Economic and Social Council of the United Nations*. Ανάκτηση από: City University: <http://www.staff.city.ac.uk/p.willets/NGOS/NGO-GRPH.HTM> [Πρόσβαση 20 Μαΐου 2019]